د افغانستان جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره ۵ پانزدهم ـ ۱۵ عقرب
۱۳۶۹
نمبر مسلسل ۷۲۸

قانون اساسی جمهوری افغانستان

۹ قوس ۱۳۶۶

(با رعایت تعدیل مصوب
لویه جرگه جوزای ۱۳۶۹)

Ketabton.com

مدیر مسؤول: شاه جهان بیگزاد
معاون: نور علم
مهتمم: ایام الدین
تیلفون: ۲۶۲۵[illegible]

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت د جمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی گڼه
د۱۳۶۹ کال دقوس نهمه نیټه
دافغا نستان دجمهوریت
داساسی قانون د تو شیح او
اعلام په باب

دقوس دمیاشتی داتمی او نهمی نیټی تاریخی لویه جرگه چی دکابل په ښار کی جوړه شوه د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون یی په دیارلسو فصلونو او یوسلو نهه څلوېښتو مادو کی د تر ټولو مهمی ملی وثیقی په توگه تصویب کړ .

دهغه واک سره سم چی اساسی قانون راته راسپارلی دی، د ا.ج اساسی قانون چی دتصویب له نیټی څخه نافذ شوی دی، دسولی اوهوساینی دتامین ، دملی روغی جوړی دپوره تحقق، دخلکو دنیکمرغی اودگران افغانستان دپرمختگ په خاطر توشیح اواعلاموم .

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر ۱۳۶۶
درباره توشیح واعلام قانون
اساسی جمهوری افغانستان

لویه جرگه تاریخی ۸و۹ ماه قوس که در شهر کابل دایر گردید قانون اساسی جمهوری افغانستان را بداخل سیزده فصل ویکصدو چهل ونه ماده بمثابه مهمترین وثیقه ملی به تصویب رسانید .

مطابق به صلاحیتیکه قانون اساسی برایم تفویض نموده قانون اساسی ج.ا را که ازه تاریخ تصویب نافذ گردیده بخاطر تامین صلح و آرامش ، تحقق کامل مشی مصالحه ملی ، سعادت مردم وترقی افغانستان عزیز توشیح واعلام میدارم .

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان جمهوریت
دجمهور رئیس فرمان
گڼه (٤٦٤)
نیټه ٨ر٣ر١٣٦٩

داساسی قانون دتعدیل د
توشیح او اعلام په باره کی

داساسی قانون دیوسلو نهه
څلویښتمی مادی د دویمی
فقری دحکم له مخی پهاساسی
قانون کی تعدیلات چی د
یارلس سوه نهه شپیتم کال
دجوزا د میاشتی په اوومه او
اتمه نیټه دلویی جرگی د
تصویب له تاریخ څخه نافذ
دی د افغانستان دخلکو دتاریخی
ارمان دتحقق په مقصد د
افغانانو په خاوره کی دسولی
اوآرامی دتامین اودملی روغی
جوړی دتکلاری دبشپړ تحقق
اودخلکو نیکمرغی او د
افغانستان دترقی په خاطر
توشیح اواعلاموم .

نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شماره (٤٦٤).
مورخ ٨ر٣ر ١٣٦٩

درباره توشیح و
اعلام تعدیل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم
ماده یکصدوچهل ونهم قانون
اساسی ، تعدیلات در قانون
اساسی را که از تاریخ تصو
یب لویه جرگه مورخ هفت و
هشت ماه جوزای سال سیزده
صدو شصت و نه ، نافذمیبا
شد، به منظور تحقق آرمان
تاریخی مردم افغانستان بخاطر
تامین صلح وآرامش درسر
زمین افغانستان، وتحقق کامل
مشی مصالحه ملی ودر جهت
سعادت مردم و ترقی افغا
نستان عزیز، توشیح واعلام
میدارم .

نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

فهرست

مقدمه
لومړی فصل
دسیاسی نظام اساسونه
دویم فصل
دټولنیز ـ اقتصادی نظام
اساسونه
دریم فصل
داتباعو تابعیت ، اساسی
حقوق ، آزادی اومکلفیتونه
څلورم فصل
لویه جرگه
پنځم فصل
جمهور رئیس
شپږم فصل
ملی شورا
اووم فصل
د وزیرانو شورا
اتم فصل
قضاء
نهم فصل
څارنوالی
لسم فصل
د اساسی قانون شورا
یوولسم فصل
اداره
دولسم فصل
بهرنی سیاست
دیارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه
فصل اول اساسات نظام
سیاسی
فصل دوم اساسات نظام
اجتماعی ـ اقتصادی
فصل سوم ، تابعیت، حقوق
آزادیها و مکلفیتهای اساسی
اتباع .
فصل چارم لویه جرگه
فصل پنجم رئیس جمهور
فصل ششم شورای ملی
فصل هفتم شورای وزیران
فصل هشتم قضاء
فصل نهم څارنوالی
فصل دهم شورای قانون
اساسی
فصل یازدهم اداره
فصل دوازد هم سیاست
خارجی
فصل سیزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الرحيم

زمونږ د گران هیواد افغانستان ویاړلی تاریخ دځپلواکی زمکنی بشپړتیا، ملی‌حاکمیت ملی یووالی، د موکراسی او تولنیزی ترقی په خاطر زمونږ د زړه‌ورو خلکو له اتلوالو مبارزو څخه ډک دی.

په اوسنی پړاو کی دافغانستان جمهوری دولت‌دملی، سیاسی او هیواد پالو ځواکونو پر ملاتړ متکی د ملی روغی جوړی سیاست په فعاله توگه پرمخ بیایی.

له همدغه امله د هغو تاریخی بدلونونو په پام کی نیولو سره چی زمونږ په هیواد او معاصره نړی کی را منځته شویدی، داسلام د سپیڅلی دین داساساتو په پیروی، د هیوادد تاریخ او فرهنگ پربنا د افغانی غوره دودونو او شعایرو په پام کی نیولو سره، دمشروطیت د غورځنگ ارزښتناکو میراثونو ته په درناوی او د ملگرو ملتونو د منشور او دبشر د حقوقو د نړیوالی اعلامیی سره په سمون کي:

بسم‌الله الرحمن الرحیم

تاریخ پر افتخار وطن محبوب ما افغانستان مشحون از مبارزات قهرمانانه مردم دلیر ما به خاطر استقلال، تمامیت ارضی، حاکمیت ملی، و حدت ملی دموکراسی وترقی اجتماعی می باشد.

در مرحله کنونی، دولت جمهوری افغانستان متکی بر حمایت نیروهای ملی سیاسی ووطن دوست سیاست مصالحه ملی را فعالانه به پیش می برد.

بنا برین، با نظر داشت تحولات تاریخیی که در میهن ما و جهان معاصر رونما گردیده است، با پیروی‌از اساسات دین مقدس اسلام بارعایت سنن وشعایر پسندیده افغانی، مبتنی بر حقایق تاریخ و فرهنگ کشور، با احترام به مواریث ارزنده نهضت مشروطیت ودر مطابقت با منشور ملل متحد واعلامیه جهانی حقوق بشر، به منظور:

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

- دخپلواکی دساتنی، د زمکنی بشپړتیا ځخه د دفاع او د ملی حاکمیت د ټینګښت
- سراسری سولی ته درسیدو او دملی یو والی د زور تیا .
- د عدالت او د مو کراسی د تا مین .
- دبیا ودانولو او متوازنی اقتصادی،ټولنیزی،ودی اودخلکو د ژوندانه‌دسطحی دلوړولو.
- په بین‌المللی ډګر کی د هیواد دنقش او اعتبار دزیات والی .
- دافغانستان دد ایمی بیطرفی دحقوقی دریځ‌دتثبیت او د هغه دنه پو خی کیدو دپاره د غوره شرایطودرامنځته کیدو په منظور .

مونږ‌دیوزرو دری‌سوه‌نهه‌شپیتم کال دجوزادمیاشتی داوومی او اتمی نیټی په لویه جرګه کی دافغانستان د خلکو استازیو، د ۱۳٦٦ کال دقوس دمیاشتی نهمی نیټی دلویی جرګی له خوا تصویب شوی اساسی قانون چی دیارلس فصلونه او یوسلونهه څلو یښت مادی درلودی، د ډیری لوړی ملی

- حفظ استقلال، دفاع از تمامیت ارضی و تحکیم حاکمیت ملی.
- دستیابی به صلح سراسری وتعمیق وحدت ملی.
- **تامین عدالت ودموکراسی**
- **اعمار مجدد ورشد متوازن اقتصادی، اجتماعی وارتقای سطح** زندگی مردم .
- افزایش نقش و اعتبار کشور در عرصه بین المللی
- ایجاد شرایط مساعد به‌خاطر تثبیت موقف حقوقی و بی طرفی دایمی افغانستان و غیر نظامی شدن آن .

ما نمایندگان مردم افغانستان در لویه جرگه **مورخ هفت و هشت ماه جوزای سال هزارو سه صدو شصت ونه ، قانون اساسی مصوب** لویه جرگه مورخ نهم **ماه قوس سال هزارو سه صدو شصت وشش را که دارای سیزده فصل ویک‌صدوچهل‌ونه**

رسمی جریده

وثیقی په توګه په لاندی ډول تعدیل کړ :

لومړی فصل

دسیاسی نظام اساسونه

لومړی ماده:

د افغانستان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجزیه کیدونکی او اسلامی دولت دی او پرخپل ټول قلمرو باندی دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکو پوری اړه لری . خلك ملی حاکمیت دلویی جرګی اوملی شورا په واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نه شی کولای چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو او ددغه اساسی قانون د نورو مندرجو ارزښتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریت ناپییلی هیواددی، په پوځی ډلو ټپلو کی نه شاملیږی اوپه خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیترین وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل نمودیم.

فصل اول

اساسات نظام سیاسی

مادهٔ اول:

جمهوری افغانستان دولت مستقل ، واحد ، غیر قابل تجزیه واسلامی بوده ، بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت می باشد .

حاکمیت ملی در جمهوری افغانستان بهمردم تعلق دارد .

مردم حاکمیت ملی راتوسط لویه جرگه و شورای ملی اعمال میکنند .

ماده دوم:

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

در جمهوری افغانستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام ودیگر ارزشهای مندرج این قانون اساسی باشد .

ماده سوم :

جمهوری افغانستان کشور غیر منسلك بوده درپیمانهای نظامی شامل نمی شود و تاسیس پایگاه های نظامی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوځی اډو جوړېدوته اجازه نه ورکوی .

خلورمه ماده :

له خپلواکی ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا څخه دفاع د دولت د اساسی دندو له جملی څخه ده.

دولت د هیواد امنیت او دفاعی قابلیت تامینوی او وسله وال پوځ سمبالوی .

پنځمه ماده :

د سیاسی گوندونو تعدد دافغانستان جمهوریت د سیاسی سیستم بنسټ دی.

دافغانستان په جمهوریت کی سیاسی گوندونه په دی شرط چی مرامنامه ، اساسنامه او فعالیت یی دهیواد داساسی قانون او قوانینو مغایرنه وی ، جوړیدلی شی

دسیاسی گوند تشکیلات او مالی منابع نشی کیدلای چی غیر علنی وی .

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جوړ یږی، له قانونی مجوزه پرته ړنگیدلای نه شی .

قاضیان او څارنوالان نه شی کولای چی ددندی د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی از جمله وظایف اساسی دولت است.

دولت امنیت وقابلیت دفاعی کشور را تامین وقوای مسلح راتجهیز می نماید .

مادۀ پنجم:

تعدد احزاب سیاسی اساس سیستم سیاسی جمهوری افغانستان میباشد.

در جمهوری افغانستان احزاب سیاسی مشروط براین که مرامنامه ، اساسنامه و فعالیت آنها مغایر احکام قانون اساسی و قوانین کشور نباشد تشکیل شده می توانند .

تشکیلات و منابع مالی حزب سیاسی غیر علنی بوده نمیتواند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکیل میشود، بدون مجوز قانونی منحل شده نمیتواند .

قضات وخارنوالان نمی توانند در مدت تصدی وظیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تصدی په موده کی دسیاسی گوند غړیتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت کی د ټولنیزو ساز مانونــو جوړیــدل د قانــون سره سم مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملــی ژبو لــه جملی شخه پښتو اودری رسمی ژبی دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهور یــت دولتی نښان دغنمو دوږو په مینځ کی پر زرغو ن متــن باندی درا ختو نکی لمر ، د محراب او منبر د تصویر او ددری رنگه توری ، سری ا و زرغونی پټی لرونکی دی .

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت دولتی بیرغ دری رنگـه لری چی دتورو ، سرو او زرغونو ټوټوپه بڼه له پورته نه‌ښکته ته‌په افقی توگـه په بـرابـره اندازه واقع شوی دی .

دبیرغ د دواړو مخـونــو دپورتنی برخی په ربــع کی د

عضویت حز ب سیا سی را داشته با شند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

مادهٔ هفتم:

تشکیل ساز مـا نــها ی اجتما عی در جمهو ری افغا۔ نستا ن طبق قا نو ن مجــاز است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور پشتو ودری زبانهای رسمی میباشد .

مادهٔ نهم:

نشا ن دو لتی جمهـو ر ی افغا نستا ن دا را ی تصو یر آفتا ب در حا ل‌طلو ع،محراب ومنبر در متن سبز محــــاط با خوشه گندم و فیته دا رای سه رنگ سیا ه، ســـر خ و سبز می با شد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهــــوری افغانستان دارای‌سه رنگـــ میباشد که به شکل قطعات سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به پایین به صورت افقی بــه اندازه مساوی واقع شــده است .

در ربع قسمت بالایی هردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دلرګي ځواته ، دافغانستان
دجمهوريت دولتي نښان ته
ځاى وركړ شوى دى.
دبيرغ اوږدوالى د هغه
دسور په نسبت دوه برابره دى.

يوولسمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت
پايتخت دكابل ښار دى.

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دويم فصل

دټولنيز ،اقتصادى

نظام اساسونه

ديارلسمه ماده :

د افغانستان جمهوريت
كثيرالمليت هيواد دى.
دولت دسياسى، اقتصادى،
ټولنيزى او فرهنګى برابرى
اوله ټولنيز ، اقتصادى او
فرهنګي پلوه د وروسته
پاتو سيمو د ګړندى ودى او
پرمختګ د تأمين په
منظور د هيواد د ټولو
مليتونو ، قومونو او قبايلو
ترمينځ د تفاهم ، دوستى او
همكارى د هر اړخيزى ودى
سياست تعقيبوى.
دو لت په تدريج سره د
ملى ځانګړتياوو پربنسټ د

روى بيرق، به‌طرف چو به
آن، نشان دولتى جمهور ى
افغا نستان قرار دارد .
طـول بيرق نسبت به عرض
آن دو چند ميبا شد .

ماده يازد هم :

پايتخت جمهورى‌افغانستان
شهر كابل است .

ماده دوازدهم:

اين ماده لغو گرديد .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعى

اقتصادى

ماده سيزدهم :

جمهورى افغا نستان‌كشور
كثير المليت است .
دولت سياست رشد همه
جانبه تفاهم ، دوستى و
همكارى همه مليتها، اقوام و
قبايل كشور رابه منظور
تأمين برا برى سيا سى
اقتصادى ، اجتماعى ،فرهنگى
رشد وانكشاف سريعترمناطق
عقب مانده از لحاظ اجتماعى
اقتصا دى و فر هنگى تعقيب
مى‌كند .
دولت زمينه ايجاد واحد
هاى ادارى رابر مبناى

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری واحدونو د جوړولو زمینه برابروی.

ځوارلسمه ماده :

دولت د خلکو د فرهنگ ، ژبی او ادبیاتو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولو ملیتونو قومونو او قبایلو د فرهنگ دودونو، ژبی ، ادبیاتو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساسی رکن جوړوی.

دولت دمور او ماشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونه نیسی .

شپاړسمه ماده :

دولت ځوان نسل ته دایمی پاملرنه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی ، د کار ، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنی د تامین لازم شرایط برابروی او د نویو ځوانانو او ځوانانو د استعداد دودی په لاره کی مرسته کوی.

خصوصیات ملی به تدریج مهیا می سازد .

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشد فرهنگ ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کرده‌میراث شایسته فر هنگ ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده ، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغا نستان خانواده رکن اساسی جا معه راتشکیل میدهد .

دولت به منظور تامین صحت طفل وما در و تربیه اطفال تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده شانزد هم :

دولت از نسل جوا ن مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تر بیه ، تا مین کار، تفریح ، استرا حت پرورش معنوی و جسمی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نو جوا نا ن وجوانان مسا عدت می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اووه لسمه ماده :

دولت داستوگنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو ته پراختیا ورکوی او دشخصی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

اتلسمه ماده :

دولت داسی اقتصادی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټولنیز ـ اقتصادی جوړښت دبشپړتیا په خاطر د هیواد دټولو منابعو تنظیمول اوپه کاراچول دی ، عملی کوی او په دغه مقصدد ټولنیزی او اقتصادی پرمختیا پلانونه تنظیموی اوتطبیقوی.

نو لسمه ماده :

د افغانستا ن په جمهوریت کی ملکیت ددو لتی ، مختلط کوپراتیفی ،اوقافو ، خصوصی شخصی او دسیاسی او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په بڼو شته دی .

ملکیت له تعرض څخه مصئون دی .

دولت د قانونی ملکیت د **ټولو ډولونو حمایت کوی .**

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختما نی راتو سعه داده، در امر سا ختما ن‌منازل شخصی مساعدت می‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج وبه کار بردن تمام منابع کشور به خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای‌سطح‌زنده‌گی‌مردم، تکامل سا ختار اجتماعی ـاقتصادی جامعه میباشد ، عملی می نماید وبه این منظور پلان های انکشاف اقتصادی و اجتماعی را تنظیم و تطبیق می کند .

ماده نزدهم :

ملکیت‌درجمهوری افغانستان **به اشکال دو لتی ، مختلط** کوپراتیفی ، او قاف، خصوصی، شخصی و ملکیت‌سازما نهای سیا سی و اجتما عی وجود دا رد.

ملکیت از تعر ض مصون است .

دو لت از تمام انواع ملکیت قا نو نی حما یت می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت
کی تر ز مکی لاندی منابـع،
ځنگلونه څرځایونه ،کانو نـه،
دانرژی اساسی زیر مـی ،
تاریخی آبدات ، درادیــــو
تلویزیون تاسیسا ت ، مخا
براتی تاسیسا ت ، ستربندونه
او موا صلاتی کر ښی‌دد ولت
ملکیت دی .

له ځنگلونو،څر ځا یو نو،
دانرژی له زیر مو او کانونو
څخه داستفادی‌اودمخابرا تـی
وسایلو درانیو لو او خرڅلاو
په غرض د خصوصی برخـی
پانگه اچول د قانون سره سم
مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی ددولتی بانکونو ، بیمی او
هوایی ترانسپورت تر څنگـه
د مختلطو سهامی بانکونـو ،
بیمی او هوایی ترانسپـورت
اود خصوصی اومختلط زمکنی
ترانسپورت جوړیدل د قانون
سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی دبهرنیو بانکونو او دبیمی
د موسساتو د نماینده گیــو
فعالیت د قانون سـره سـم
مجاز دی .

مادهٔ بیستم:

در جمهوری افغا نستان منا بع
زیـــــر زمینی ، جنگلــــها
چرا گا ه ها معاد ن، منا بــع
اسا سی، انر ژ ی آبــــدا ت
تا ریخی تا سیسا ت راد یو
تلویزیون ، تا سیسات مخا
برا تی بند ها ی بز ر گ
بنا در و خطو ط موا صلا تی
از جمله ملکیت ها ی دو لت
می با شند.

سر ما یه گذا ر ی بخش
خصو صی جهـت استفاده از
جنگلها ، چرا گاه ها ، منابع
انرژی ، معادن وخریدوفروش
و سا یل مخا بــــرا تــی،
طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن
در کنا ر با نکها بیمه و ترا
نسپور ت هوا ئی‌دو لتی،ایجاد
با نکها ی سها می ،بیمه و
ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط
و ترانسپورت‌زمینی خصوصی
ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان
فعا لیت نما یند ه گی بانکها
و مو سسا ت بیمه خا رجی
طبق قانون مجاز است .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوويشتمه ماده :

دولت د کوپراتيفونو دپيا وړتيا او پراختيا په کار کي مرسته کوي او په هغو کي دخلکو د خپلي خوښي بر خه اخيستنه هڅوي.

دوه ويشتمه ماده:

دولت د کسبګرو انفرادي فعاليتونه او په صنفي اتحاديو او کوپراتيفونو کي د هغو ی دخپلي خوښي بر خه اخيستنه هڅوي او حمايت يي کوي ، دکسبګرو دحرفوي مهارتد سطحي د لوړتيا ، د کار د وسايلو ، د اومو موادو دتامين اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کي هر اړخيزی مرستي کوي.

درويشتمه ماده :

دولت د کرني داحيا او پرمختيا په مقصد له کروندګرو او زمکه والو سره مټمي مرستي کوي او دکرني او ميکانيزه مختلطو او خصوصي فارمونو په جوړولو او دنويو او شاړو زمکو په آبادولو کي اغيزمنه مرسته کوي .

خلرويشتمه ماده :

دولت دکوچيانو اومالدارانو

ماده بيست و يکم :

دولت در امر تقويه و گسترش کو پرا تيف ها مساعدت کرده ، اشتراك داو طلبا نه مردم را در آن تشويق مي کند .

ماده بيست ودوم :

دولت فعاليت هاي انفرادي پيشه وران و شر کت داوطلبانه آنها را در اتحاديه هاي صنفي و کوپراتيف ها تشويق وحمايه نموده درامر ارتقاي سطح مهارت حرفوي پيشه وران ، تامين وسايل کار، مواد خام و فرو شس محصو لات شان کمك هاي همه جانبه مبذول مي دارد .

مادۀ بيست و سو م:

دو لت به منظور احيا و انکشاف زراعت، کمك هاي متمم زرا عتي را به دهقا نان وزمين دا را ن انجا م ميدهد ودر ايجاد فا رم ها ی زراعتی وميکا نيز ه مختلط وخصوصي و آبا دی زمين های بکرو باير مسا عد ت مو ثر مي نما يد .

مادۀ بيست و چهارم :

دولت براي کوچيان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له څو ځایونو څخه استفادی امکان دقانون سره سم تضمینوی ، د مال داری دودی ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادی، ټولنیزو او معیشتی شرایطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرایطو د برابرولو په مقصد مرسته کوی.

پنځه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد د پرمختیا په مقصد د خصوصی پانګی اچونی مصوونیت تضمینوی ، د صنایعو سوداګری،ودانی، ترانسپورت، کرنی او دخدمتونو دبرخو په پرمختیا کی دملی پانګه والو برخه اخیستنه دقانون سره سم هڅوی او حمایت یی کوی .

دولت د خصوصی متشبثانو سره ګټور او هر اړخیز اړیکی پراخوی او د بهرنی پانګی سره په سیالی کی د خصوصی سکتور ملاتړ کوی اود مالی ، کریدتی، ګمرکی او دبیو د سیاست د تنظیم په وخت کی د خصوصی سکتور ګټی د قانون سره سمی په پام کی نیسی.

مالداران امکان استفاده از چراگاه ها را طبق قانون تضمین نموده جهت ایجاد شرایط مساعد برای رشد مالداری ، فروش محصولات بهبود شرایط اقتصادی اجتماعی ومعیشتی آنها مساعدت می کند.

ماده بیست و پنجم :

دولت مصوونیت سرمایه گذاری خصوصی را به منظور انکشاف اقتصاد ملی تضمین نموده اشتراك سرمایه داران ملی رادر انکشاف صنایع تجارت، ساختمان، ترانسپورت زراعت و عرصه های خدمات طبق قانون تشویق وحمایه می کند

دولت مناسبات سود مند و همه جانبه را با متشبثان خصوصی توسعه داده و از سکتور خصوصی در مقابل رقابت باسرمایه خارجی حمایه می کند و حین تنظیم سیاست مالی، کریدتی ، گمرکی و قیم منافع سکتور خصوصی راطبق قانون درنظر میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی په مقصد دافغانستان په جمهوریت کی دقانون سره‌سم بهرنی پانگه اچونه هخوی.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق‌نه لری.

پر سیاسی نماینده‌گیو او بهرنیو دولتونو باندی دعقار پهورل دبالمثل چلند پر اساس اوپر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافقی وروسته مجاز دی .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثت حق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږی.

دیرشمه ماده :

استملاك یوازی د عامه گټو دتامین په مقصد دعادلانه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیږی .

مادهٔ بیست‌و ششم:

این ماده لغو گردید .

مادهٔ بیست‌و هفتم:

دولت به منظور رشد اقتصاد ملی سرمایه گذاری خارجی را در جمهوری افغانستان **طبق قانون‌تشویق می نماید .**

ماده بیست‌و هشتم :

در جمهوری افغانستان اشخاص خارجی **حق ملکیت** عقاری را ندارند فروش عقار به نماینده گی های سیاسی ودول خارجی بر اساس رویه بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت طبق شریعت اسلام توسط قانون تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاك طبق قانون‌تنها به مقصد تأمین منافع عامه دربدل عوض عادلانه‌و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دملکیت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمی له پریکړی پرته جایزه نه ده.

یودیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دقانون او ټولنیز عدالت پر اساس د مالیی او محصول معیارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کیږی .

دوه دیرشمه ماده :

دولت د طبیعت ، طبیعی شتمنیو د ساتنی اوله طبیعی زیرمو څخه د معقولی استفادی ، د ژوندانه د چاپیریال دبنه کولو، داوبو اوهوا دککړیدو د مخنیوی او د څارویو اوبوټو د نړی دساتنی او پایښت په مقصد لازم تدبیرونه نیسی او عملی کوی یی .

دریم فصل

داتباعو تابعیت ،اساسی حقوق، آزادی اوهکلفیتونه

دری دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت تابعیت د ټولو اتباعو د پاره برابر او یوشان دی.

دتابعیت ترلاسه کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوری

مصادره ملکیت بدون حکم قانون و فیصله محکمه جایز نیست .

ماده سی ویکم:

در جمهوری افغانستان براساس قانون و عدالت اجتماعی معیار ها، اندازه و انواع مالیه و محصول تعین می گردد .

ماده سی ودوم :

دولت به منظورحفظ طبیعت. ثروتهای طبیعی و استفاده معقول از منابع طبیعی ، بهبود محیط زیست ، جلو گیری از آلوده گی آبو هوا، حفظ وابقای عالم حیوانات ونباتات تدابیر لازم اتخاذ وعملی می کند.

فصل سوم

تابعیت ،حقوق،آزادیهاومکلفیت های اساسی اتباع

ماده سی وسوم:

تابعیت جمهوری افغانستان برای تمام اتباع مساوی و یکسان است .

حصول واز دست دادن تابعیت وسایر مسایل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

مربوطی مسالی د قانون سره سمی تنظیمیږی .

هر شخص چی دقانون سره سم د افغانستان دجمهوریت تابعیت لری ، افغان بلل کیږی.

خلور دیرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك پههیواد کی دننه او یا له هیوادهبهرته نه تبعیدیږی .

پنځه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك بهرنی دولت ته نه ورتسلیمول کیږی .

شپږ دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع له هیواده بهر د دولت ترحمایت لاندی دی.

دولت دهغوی لهقانونی حقوقو اوګټو څخه دفاع کوی ، په بهرکی دمیشته افغانانو اړیکی دهیواد سره ټینګوی او هیواد ته دهغوی دراستنیدو پهمقصد مرسته کوی.

اووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت په هیواد کی د میشتو بهرنیو اتباعو اوبی تابعیته اشخاصو

آن توسط قانون تنظیم می گردد .

هر شخصیکه تابعیت جمهوری افغانستان راطبق قانون دارا باشد افغان نامیده میشود .

ماده سی و چهارم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان در داخل و یا خارج کشور تبعید نمی شود .

ماده سی و پنجم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان بدولت خارجی تسلیم داده نمیشود .

ماده سی و ششم :

اتباع جمهوری افغانستان در خارج کشور تحت حمایت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانونی آنها دفاع کرده رابطه افغانهای مقیم خارج راباکشور تحکیم می بخشد و به منظور بازگشت آنها بوطن مساعدت می کند .

ماده سی وهفتم :

جمهوری افغانستان حقوق و آزادی های اتباع خارجی و اشخاص بدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

حقوق او آزادی دقانون سره سم تضمینوی ، هغوی مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

اته دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع ، ښځه وی که نر دملیت ، نژاد ، ژبی ، قبیلی، دین، مذهب، سیاسی عقیدی، زده کړی ، شغل ، نسب، تولنیز دریځ، د اوسیدو او اقامت دځای له تعلقاتو پر ته دقانون په وړاندی برابر حقوق او مکلفیتونه لری.

داتباعو د حقوقو او مکلفیتونو په نسبت دهر ډول غیرقانونی امتیاز ټاکل اویا توپیرممنوع دی .

نهه دیرشمه ماده :

ژوند د انسان طبیعی حق دی. هیڅوك له قانونی مجوزه پرته له دغه حق څخه نه بی برخی کیږی .

څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دټولو مسلمانانو د پاره د دینی او مذهبی مناسکو دتر سره کولو آزادی تضمینیږی .

تابعیت مقیم افغا نستان را طبق قانون تضمین می کند . آنها مکلف اند قا نون اساسی وقوا نین جمهوری افغا نستان را رعایت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغا نستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد ، لسان ، قبیله ، دین ، مذهب، عقیده سیاسی ، تحصیل، شغل ، نسب، دارایی، موقف اجتماعی، محل سکو نت واقا مت در برابر قانون دارای حقوق ومکلفیت های مساوی مـــی باشند .

تعیین هر نوع امتیاز غیـــر قانونی ویا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع است .

ماده سی و نهم :

زنده‌گی حق طبیعی انسا ن است هیچ کس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نمی گردد .

ماده چهلم :

در جمهوری افغا نستـــان آزادی اجرای مناسك دینی و مذهبی برای تمام مسلما نـان تضمین می گردد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنورو ادیانو پیروان دخپلو
مذهبی مراسمو په ترسره کولو
کی آزاد دی .

هیڅوك نه شی کولای چی
د ملی ضد او وگړنیز ضد
تبلیغاتو ، دښمنی د رامنځ ته
کولو اودافغانستان دجمهوریت
دگټو پرخلاف دنورو اعمالو د
ارتکاب په مقصد له دین څخه
ناوړه استفاده وکړی.

یو څلو یښتمه ماده :

**آزادی دانسا ن طبیعی حق
دی** .دغه حق د نورولهآزادی
**او له عا مه گټو پر ته چـــی
دقانون په وسیله تنظیمیږ ی
حدود نه لری .**

آزادی او انسا نی کرامت
له تعرض څخه مصون دی
**دولت دهغو در ناوی او ملا تړ
کوی .**

**دګمی برائت اصلی حا لت
دی . تورن تر هغه و خته پوری
چی د محکمی په قطعی حکم**
محکوم شوی نه وی بی گناه
گڼل کیږی .

هیڅ عمل جرم نه شی بلـل
کیدلای مگر دقـــانوندحکمونو
سره سم .

هیڅوك نیول کـیدلای اود
جرم په کولو تورن کیدلای نه

پیروان سایر ادیـان در
اجرای مراسم مذهبی شا ن
آزاد می باشند

هیچ شخص نمی توا ند به
منظور تبلیغات ضد ملی وضد
مردمـی ، ایجاد دشمنـی‌وار
تکاب سایر اعمال خـلاف
منافع جمهوری افغا نستـــان
از دین سو ء استفاده کند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسا ن
است این حق جـــز آزادی
دیگران و منا فع عا مه کـــه
توسط قانون تنظیم میگردد
حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسا نی
ازتعرض مصئون بوده دو لت
آنرا احترام و حمایت می‌کنند .

برا ئت ذمه حالت اصلیست
متهـم تا زما نی‌که به حکـم
قطعی محکمه محکوم نشـــده
بیگناه شنا خته می شود .

هیچ عملی رانمیتوا ن جرم
شمرد ، مگر مطابق به احکام
قانون .

هیچکس رانمیتوا نگرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شی مگر د قانون دحکمونـــو سره سم .

هیخوک تو قیفیدای نه شی مگر دواکمنی محکمی په‌استیذان او د قانون دحکومونو سره‌سم.

هیخوک مجا زا ت کید لای نه شی، مگردمحکمی په‌حکم د **قانون د حکمو نو سره سم او دهغه جرم په تناسب چی‌کړی یی دی .**

جرم یو شخصی عمل د ی او په کولو سره یی بل څــوک نه مجازات کیږی .

تورن حق لری چی په خپله اویا دمدافع وکیل په واسطه **له خانه دفا ع و کړی .**

دوه څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی له انسانی کرامت څخـــه مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب جوازنه لری.

د اکراه او گواښ په‌وسیله له تورن او یابل چـا څخه د اقرار ، شهادت او یا څـــر گندونی اخیستل منعه دی .

هغه څرگندونه یا شهادت چی له تورن یا بـل چا څخـه داکراه په وسیله واخیستـل شی اعتبارنه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمـود مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف نمود ، مگ ربه استیذان از محکمه با صلا حیت و مطا بق به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود ، مگر به حکم محکمه **مطابق به احکام قا نــو ن و** متناسب به جرمی که مر تکب شده است .

جـرم امر شخصیست‌وبا ازتکا ب آن شخص دیگر مجاـ زات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا توسط وکیل مدافع از خود دفاع کند .

ماده چهل ودوم:

در جمهوری افغا نستـــان جزای مخالف کرامت انسانی، شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص‌دیگر بوسیله اکراه وتهدید ممنوع است .

اظهار یاشهادتیکه از متهم یاشخص دیگر به وسیله‌اکراه گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

که چیری دعامه خدمتونو موظف، تورن یا بل څوک دشهادت ، څرگندونی او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری څلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیږی .

څلور څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی‌دکور مصوونیت تضمینیږی هیڅوك د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی داوسیدونکی له اجازی اوله هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه وپلټی.

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگر را به منظور گرفتن شهادت، اظهار ویا اقرار شکنجه نماید ، یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات می گردد .

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخص ، موجب سلب آزادی وی‌شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل‌دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغانستان مصوونیت مسکن تضمین میگردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریح گردیده ، نمیتوانند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

پنځه څلو یښتمه ماده :

دافغا نستا ن په جمهوریت کې د لیکونو ، دتیلفوني او تیلگرافي مخابرو محر میت تضمینیږي.

هیڅوک ددولت داستازی په شمو ل نه شي کولای چې دقا نون له حکمه پرته دتیلفوني اوتیلگرافي مخابرو اولیکونو **پلټنه وکړي .**

شپږ څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع چې ددولتي ارگـانونو ټولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندی د ترسره کولو پ هوخت کی په غیر قانوني توگـه زیانمـن کیږي ، دزیان د جبران حـق لري. دزیان دجبـران شرایط او څرنگوالی د قانـون پـه واسطه تنظیمیږي .

اووه څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع حـق لري چـی د دولت په ټولنیز ـ سیاسي ژونـد او دچارو پـه اداره کی پـه مستقیمه توگه او یاد خپلـو استازیو له لاری برخه واخلي.

اته څلویښتمه مده :

د افغانستان د جمهوریـت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری ا فغا نستا ن محر میت مکا تیب ، مخا بـره های تیلفونی و تیلگـرا فـی تضمین **می‌گردد .**

هیچ شخص به شمول نما **ینده دو لت نمیتواند بـدون** حکم قانون به تفتیش مخابره **های** تیلفونی ، تیلگرافی‌ومکاـ تیب اقدام ورزد .

ماده چهل‌و ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان که از ار گانهای دولتی ،سازـ مانهای اجتماعی ومسوولیـن امور حین اجرای وظیفـــه بصورت غیر قا نو نی‌متضرر میگردند دارای حق جبـران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسـط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دو لـت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل‌و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لری. له دغه حق څخه داستفادی شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږی.

نهه څلویښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادی حق لری.

اتباع کولای شی چی له دغه حق څخه په ښکاره، شفاهی او لیکلی توگه دقانون سره سمه استفاده وکړی.

له خپریدو څخه مخکی د مطبوعاتو سانسور جوازنه لری.

پنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو، تظاهراتو او اعتصاب حق لری.

یوپنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادی او ډله ییز شکایت، انتقاد او غوښتنی حق لری.

دولتی ارگانونه، ټولنیز سازمانونه اوچارو مسوولین موظف دی چی شکایتونه، غوښتنی او انتقادونه په هغه موده کی چی قانون ټاکلی

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط وطرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده چهل و نهم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فکرو بیان می باشند.

اتباع میتوانند از این حق بصورت علنی، شفاهی وتحریری طبق قانون استفاده کنند.

سانسور مطبوعات قبل از نشر جواز ندارد.

ماده پنجاهم:

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات، تظاهرات مسالمت آمیز واعتصاب می باشند.

ماده پنجاه ویکم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق شکایت، انتقاد پیشنهاد انفرادی وجمعی می باشند.

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکایات ،پیشنهادات وانتقادات در موعدیکه قانون تعیین کرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وخیری او لازم اجـــراآت وکړی.

دانتقاد په خاطر تعقیـــب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته ورووړلو حق لری.

دولت د کار د عادلانــه او پرمختللـو قوانینو د وضـــع کولو اوتطبیق له لاری لـــه دغه حق څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی .

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعـــه دی. دجنګ، طبیعی آفتونـــو په حالـت او پـــه نـــورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کـــړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی .

څلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع د ټولنی داړتیا په پام کی نیولو سـره د تخصصـــی څانګی لـه مخـی د دولتـــی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسیده گی نموده اجراآت‌لازم به عمل آور ند.

تعقیب بخاطر انتقادممنوع است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای‌حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه ومترقی کار شرایط لازم رابرای‌استفاده اتبـاع از یـن حق مساعـد می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجبـاری در حالت جنگ ، آفات طبیعـی، وسایر حالا تی که حیات و آسایشس عا مه را تهدیدکند ازین امر مستثنی میباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغا نستان بانظر داشت نیاز مندی‌جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

پنځه پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع داستراحت حق لری .

دولت د کار د ساعتونو اوله مزدسره دنوبتی رخصتی تاکل او درخصتیو ، جشنونو او اخترونو په ورځو کی د کار د شرایطو څرنګوالی تنظیموی او د استراحت ، دفرهنګی ، هنری موسسو دشبکو د پراختیا او د بدنی روزنی ، ورزش او سالمو تفریحاتو دپاره شرایطبرابروی.

شپږ پنځوسمه ماده :

دافغانستا ن جمهور یت اتباع په وړیا توګه دزده کړی حق لری .

دولت د بیسوا دی له منځه وړلو، د متوازنی ښوونی ا و روزنی د تعمیم، په مورنیژبی دزده کړی ، داجباری لومړ نیو زده کړو د تامین ، د تخنیکی حرفوی او مسلکی عمو میزده کړو د تدریجی پرا ختیا اود ملی کادرونو د رو زنی دپاره دلو ړو زده کړو د سیستم دودی په مقصد لازم تدبیرونه نیسی .

دافغانستا ن په جمهوریت

ماده پنجاه و پنجم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق استراحت میباشند دولت تعیین سا عات کار و رخصتی نوبتی با مزد و چگو نگی شرایط کار را در روز های رخصتی ، جشن‌هاو اعیاد تنظیم کرده، شرایط استراحت، گسترش شبکه های موسسات فر هنگی ، هنری ، رشد تربیت بدنی ،ورزش وتفر یحات سالم را مسا عد می سازد .

ماده پنجاه وششم :

اتبا ع جمهوری افغا نستان دارای حق آموزش را یگان می با شند

دو لت به منظور امحای بیسوادی ، تعمیم تعلیم وتربیه متوازن ، آموزش به‌لسان ماد ر ی ، تا مین تعلیما ت ابتدائی اجبار ی ،گستر ش تد ریجی تعلیما ت عمو می تخنیکی حر فو ی و مسلکی ورشد سیستم تحصیلا ت عالی جهت تربیه کادر های ملی، **تدا بیرلا زم اتخاذ می کند .**

در جمهو ر ی افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

کی د خصوصی سکتور ا و بهرنیو اشخاصو له‌خوادتعلیمی اوتحصیلی موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی پراختیا ، د روغتیایی مرکزونو او روغتونونو د پراختیا ، دطب د دکتورانو او طبی خدمتونو د کارمندانو دروزنی، دعمومی ناروغیو دمخنیوی ، دوړیا روغتیایی خدمتونو دپراختیا، دخصوصی طبی خدمتونودتنظیم او هڅونی او د زړو کسانو ، دجګړی او کار د معلولینو او دشهیدانو دپاتی کسانو د پاره د مادی تامیناتو د ښه کولو له لاری لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دعلمی، تخنیکی او هنری فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت دعلم او د علمی

ایجاد مو سسا ت تعلیمی و تحصیلی تو سط سکتور خصو صی واشخا ص خارجی طبق قا نو ن مجا ز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغا نستا ن دارای حق صحت و تا مینات اجتماعی می باشند . دو لت از طر یق توسعه همه جا نبه و متوازن سیستم خد مات طبی سراسری ملی ، توسعه شفا خانه ها ، مرا کز صحی پرورش دوکتوران طب وکار مندان خد مات طبی، جلو گیری از امراض همگانی ، توسعه خد مات صحی رایگان. تنظیم و تشویق خدمات‌طبی خصو صی ، بهبود تأ مینات مادی برای کهن‌سالان، معلو- لین جنگ وکار وباز مانده گان شهداء تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی ، تخنیکی و هنری میبا شند.

دولت پیشرفت منظم‌علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

کادرونو د روزنی منظم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمی څیړنو هڅونه او ملاتړ کوی اود علمی څیړنو له نتا یجو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیو د خپریدو د مخنیوی او د اشخاصو د حقوقو او آزادیو د ساتنی په مقصد د هیواد په ځینو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توگه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لری چی د قانون سره سم له هیواد څخه بهر ته مسافرت وکړی ا و وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مختر- عان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویق وحمایه کرده ، استفاده‌موثر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکو نت واقا مت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاص ، مسافرت ، سکو نت ویا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخار ج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

یو شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت هر تبعه مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

دقانون له حکمونو څخه بی خبری عذر نه ګڼل کیږی .

دوه شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع او بهرنی وګړی مکلف دی چی دولت ته د قانون سره سمه مالیه او محصول ورکړی .

دری شپیتمه ماده :

له هیواد خپلواکی ، ملی حاکمیت او د هیوادله زمکنی بشپړ تیا څخه دفاع د افغانستان د جمهوریت د اتباعو له ویاړه ډك مکلفیت دی .

په وسله وال پوځ کی دخدمت شرایط د قانون د حکمونو سره سم تنظیمیږی .

څلور شپیتمه ماده :

دولت داتباعو له اساسی حقوقو او آزادیو څخه د استفادی او د مکلفیتونو د تر سره کولو د پاره لازم شرایط برابروی .

هیڅوك حق نه لری چی په

ماده شصت ویکم:

هر تبعه جمهوری افغانستان مکلف است قانون اساسی و و قوانین جمهوری افغانستان را رعایت کند.

بی خبری از احکام قانون عذر پنداشته نمیشود .

ماده شصت ودوم :

اتباع جمهوری افغانستان واشخاص خارجی مکلف اندبه دولت طبق قانون مالیه و محصول بپردازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور مکلفیت پر افتخار اتباع جمهوری افغانستان میباشد.

شرایط خدمت در قوای مسلح مطابق به احکام قانون تنظیم میگردد .

ماده شصت و چهارم :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق و آزادی‌های اساسی وانجام مکلفیت های اتباع فراهم میسازد .

هیچ کس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون کی له مندرجو حقوقو
او آزادیو څخه دعامه گټــو
پرخلاف اودنوروا تباعو دحقوقو
او آزادیو په زیان استفــاده
وکړی .

خلورم فصل

لویه جرگه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دملی او تاریخی
دودونو له مخی ، د افغانستان
دخلکو دارادی تر ټولو لوړه
ښکارندویه ده.

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرگه له دغه کسانـو
څخه جوړه ده :

١ ـ جمهــور رئیس او د
جمهور رئیس مرستیا لا ن ،
٢ ـ د ملی شورا غړی
٣ ـ صدراعظم ، د صدراعظم
مرستیالان او د وزیرانو دشورا
غړی .
٤ ـ قاضی القضات او د
قاضی القضات مرستیا لان .
٥ ـ لوی څارنوال .
٦ ـ داساسی قانون دشورا
رئیس .
٧ ـ دو لایتونو دشورگانو
رئیسان .
٨ ـ له هرو لایت څخه په
ولسی جر گه کی د هغــو

حقوق و آزادی های مندرج در
قانون علیه منافع عا مــه
وبه ضرر حقوق و آزادی های
سایر اتباع استفا ده نماید .

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق به سنن
ملی وتاریخی عالیترین مظهر
اراده مردم افغانستان می
باشد.

ماده شصت وششم :

لویه جرگه متشکل است از:

١ـ رئیس جمهور ومعاونان
رئیس جمهور
٢ـ اعضای شورای ملی .
٣ـ صدراعظم ، معا ونـان
صدر اعظم واعضای شـورای
وزیران ،
٤ـ قاضی القضات ومعاونان
قاضی القضات،
٥ـ لوی خارنوال ،
٦ـ رئیس شورای قا نـون
اساسی،
٧ـ روسای شورا های ولا-
یات،
٨ـ از هر ولایت بتعــداد
وکلای آنها در ولسی جر گه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دو کیلانو په شمیر ، د خلکو په انتخاب د عمو می، برابری، آزا د ی ، سری او مستقیمی رایی اخیستنی له لاری .

۹ - دسیاسی ، علمـــی ، فرهنگی ،تولنیزو او روحانی شخصیتو نو له جملی څخــه حداکثر پنځوس تنه چـــی د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کیږی .

اووه شپیتمه ماده :

لویه جرګه دغه واکونـــه لری :

۱- د اساسی قانون تصویب او تعدیل .

۲- دجمهور رئیس انتخاب او د دغه داستعفا منل .

۳- د جګړی او متارکی لــه اعلان سره موافقت .

٤- دهغو خورا مهمو مسالو په باره کی د تصمیم نیــو ل چی د هیواد په بر خلیـــــک پوری اړه لری .

اته شپیتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چی په دغـــه اساسی قانـــون کـــی بل ډول اټکـــل شوی وی ، لویه جرګه د جمهور رئیس په واسطه رابلل کیږی، برانیستل

به انتخاب مردم ، از طریق را یگیری عمومی ، مساوی، آزاد، سری ومستقیم

۹-حد اکثر پنجاه نفر از جمله شخصیت های سیا سی علمی فر هنگی ،اجتما عـــی ورو حانی که تو سط رئیس جمهور تعیین میشو ند.

ماده شصت و هفتم :

لویه جر که دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

۱- تصویب وتعدیل قانون اساسی ،

۲- انتخاب وقبول استعفای رئیس جمهور ،

۳- موافقت به اعـــلا ن جنگ ومتار که .

٤- اتخاذ تصمیم در مورد مهمترین مسا یلیکه به سر-نوشت کشور ار تباط می گیرد .

ماده شصت و هشتم :

به‌استثنای حالا تیکه درین قانون اساسی طور دیگــــر پیشبینی شده باشد لویـه جرگه توسط رئیس جمهــور

کیږی او د هغی غونډی د
جمهور رئیس او یابل هغه
چا تر ریاست لاندی چی
جمهور رئیس یی دخپل نایب
په توګه وټاکی ، جوړیږی .

دلویی جرګی نصاب د هغی
دټولو غړیو ددوو ثلثو په
حضور بشپړ یږی .

دلویی جرګی تصمیمونه د
هغی د ټولو غړیو د رایو په
اکثریت نیول کیږی .

نهه شپیتمه ماده :

د ولسی جرګی د ړنګیدو
په حالت کی د هغی غړی د
نوی ولسی جرګی تر انتخابه
پوری خپل غړیتوب د لویی
جرګی دغړیو په توګه ساتی.

اویایمه ماده :

دلویی جرګی انتخابات د
قانون او کړنلاره یی په خپله
دلویی جرګی په واسطه
تنظیمیږی .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده :

جمهور رئیس د دولت
مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن
تحت ریاست او یا شخص
دیگری که رئیس جمهور بحیث
نایب خود تعیین کند دایر می
شود .

نصاب لویه جرگه با حضور
دو ثلث مجموع اعضای آن
تکمیل می گردد .

تصامیم لویه جرگه به
اکثریت آرای مجموع اعضای
آن اتخاذ می گردد .

ماده شصت ونهم :

در حالت انحلال ولسی
جرگه، اعضای آن الی انتخاب
ولسی جرگه جدید عضویت
خودرا به حیث اعضای لویه
جرگه حفظ مینمایند .

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرگه
توسط قانون وطرز العمل
آن توسط خودلویه جرگه تنظیم
می گردد .

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس
دولت قرار داشته صلاحیت
های خود را درعرصه های
تقنینیه ، اجرائیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

تقنینیه اجرائیه او قضا ئیه برخو کی ددغه اساسی قانو ن او د افغا نستان د جمهوریت د قوانینو له حکمونو سره سم تعمیلوی.

دوه اویایمه ماده :

جمهور رئیس د لویی جرگی دغړیو د رایو په اکثریت سره اوو کلونو د مودی د پاره انتخابیږی .

یو شخص نه شی کیدلای له دوو ځلونه زیات د جمهور رئیس په توگه انتخاب شی .

جمهور رئیس لویی جرگی ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد لویه جرگه دجمهور رئیس دواك د دوری له پای ته رسیدو څخه مخکی، د دیرشو ورځو په موده کی رابلل کیږی .

دری اویایمه ماده :

د افغا نستان دجمهوریت هر مسلما ن تبعه چی د ځلو یښت کلنی عمریی بشپړ کړی وی ، په خپله او همسریی له افغان مور او پلار څخه زیږیدلی او له مدنی او سیاسی حقوقو څخه برخمن وی ،

وقضا ئیه مطابق احکام این قانون اساسی و قوا نین جمهوری افغا نستان تعمیل می کند .

ماده هفتادو دوم :

رئیس جمهور به اکثریت آرای اعضای لویه جرگه برای مدت هفت سال انتخاب میشود.

یك شخص نمیتواند بیش از دو بار به حیث رئیس جمهور انتخاب گردد .

رئیس جمهور نزد لویه جرگه مسوول و مکلف به ارائه گزارش می باشد .

بمنظور انتخاب رئیس جمهور جدید لویه جرگه طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحیت رئیس جمهور دعوت می گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعه مسلمان جمهوری افغانستان که سن (٤٠) سالگی را تکمیل کرده خود و همسروی از والدین افغان متولد واز حقوق مدنی وسیا سی بر خور دار باشد بحیث

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهور رئیس په توګه انتخابیدلای شی .

خلور اویا یمه ماده :

جمهور رئیس په لویه جرګه کی له انتخابیدلو وروسته په لاندی ډول لوړه کوی :

((دلوی خدای په نامه لوړه کوم چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو حمایت ، د اساسی قانون رعایت او د هغه دتطبیق څارنه اود افغانستان د خپلواکی ، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ساتنه وکړم ، د اتباعو اساسی حقوق او آزادی وساتم او خپلی ټولی هلی ځلی دټولنیز عدالت ، د خلکو د نیکمرغی ، دسولی د ټینګښت اود هیواد د پرمختګ دتامین په خاطر په کار واچوم)) .

پنځه اویایمه ماده :

جمهور رئیس ددغه اساسی قانون پرنورو مندرجو واکونو برسیره دغه واکونه لری :

۱ـ دوسله وال ځواکونو لوړ قیادت .

۲ـ د قوانینو او د ملی شورا د مصوبو توشیح ،

۳ـ د حکومت د جمهور رئیس

رئیس جمهور انتخاب شده میتواند .

مادهٔ هفتاد و چهارم :

رئیس جمهور بعد از انتخاب در لویه جرگه حلف آتی را بجا می آورد :

« بنام خداوند بزرگ سوگند یاد می کنم که اساسات دین مقدس اسلام را حمایت ، قانون اساسی را رعایت واز تطبیق آن مواظبت نموده از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی افغانستان حراست کنم . حقوق وآزادیهای اساسی اتباع را حفاظت نمایم وتمام مساعی خود را بخاطر تامین عدالت اجتماعی ،سعادت مردم، تحکیم صلح و ترقی کشور به کار برم.»

مادهٔ هفتاد وپنجم :

رئیس جمهور علاوه بر سایر صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی ، دارای صلاحیت های آتی میباشد :

۱ـ قیادت اعلی قوای مسلح

۲ـ توشیح قوانین ومصوبات شورای ملی .

۳ـ تعیین صدر اعظم

دپاره د ... صدر اعظم تاکل .

٤ـ د ولسی جرگی ... دباور د رایی له لاسته راوړلو وروسته د صدراعظم ، د صدر اعظم د مرستیالانو او د وزیرانو تقرر منظوری او د هغوی داستعفا منل ،

٥ـ د لزوم په وخت کی دوزیرانو د شورا د غونډو تدویر او مشری .

٦ ـ د قاضیانو د انسلاك منظوری او د قانون سره سم دقاضیانو ، دعالی رتبه کارمندانو او افسرانو د تقرر ترفیع او تقاعد منظوری ،

٧ـ د سیاسی ، ټولنیزو او اقتصادی سترو مسألو په باب د عمومی نظر غوښتنی یا د عامه رایی ته د مراجعی (ریفراندم) په باره کی تصمیم نیول.

٨ ـ د مجازاتو بخښل او کمول .

٩ـ په نورو هیوادونو او بین المللی سازمانونو کی دافغانستان جمهوریت د دیپلوماتیکو نماینده گیو د رئیسانو تاکل .

رئیس به تشکیل حکومت.

٤ـ منظوری تقرر صدراعظم، معاونان صدر اعظم و وزراء بعد از کسب رای اعتماد از جانب ولسی جرگه ،وقبول استعفای آنان،

٥ـتدویر وریاست جلسات شورای وزیران عندا للزوم .

٦ـ منظوری انسلاك قضات ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد قضات ، کارمندان و افسران عالیرتبه ، طبق قانون ،

٧ـاتخاذ تصمیم در مورد تدویر نظر خواهی عمومی یامراجعه به آرای عامه (ریفراندم) راجع بهمسایل عمده سیاسی ،اجتماعی واقتصادی

٨ـ عفو و تخفیف مجازات.

٩ـتعیین روسای نمایندگیهای دیپلوماتیك جمهوری افغانستان در کشورهای دیگر وسازمانهای بین المللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرگه

۱۰_ دافغانستان په جمهوریت کی د نورو هیوادونو ددیپلو ماتیکو نما یند گیو د درئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ _ داضطرار د حالت ، د عمومی او قسمی سفربری اعلام او پای ته رسول یی.

۱۲_ دلویی جرگی په موافقه دجگړی او متارکی اعلام .

۱۳ _ دقانون سره سم د پیسو دخپرولو اجازه او پولی ریفورم .

۱٤ _ دقانون سره سم دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵_ دقانون سره سم دنښانونو، مډالونواوافتخاری لقبونو ورکړه.

۱۶_ دافغانستان جمهوریت دملی سرود منظوری .

۱۷ _د هغو قوانینو اونورو تقنینی اسنادو لغوه کول چی داساسی قانون سره د هغونه سمون داساسی قانون دشورا له خوا تثبیت شوی وی .

۱۸ _ د جمهوری ریاست د اداری دستگاه جوړول .

۱۹ _ دقانون سره سم دنورو واکونو عملی کول .

۱۰_قبول اعتماد نامه های روسای نما ینده گیهای دیپلوماتیك کشور های دیگر **درجمهوری افغانستان.**

۱۱_اعلام حالت اضطرار، سفربری عمومی وقسمی وخاتمه دادن به آنها،

۱۲_ اعلام جنگ ومتارکه به موافقه لویه جرگه .

۱۳_اجازه نشر پول وریفورم پولی طبق قانون ،

۱٤_ اعطای تابعیت وپناهندگی **طبق قانون،**

۱۵_ اعطای نشانها ،مدالها والقاب افتخاری **طبق قانون**

۱۶_منظوری سرود ملی جمهوری افغانستان ،

۱۷ _ الغای قوانین وسایر اسناد تقنینی که عدم مطابقت آنها با قانون اساسی توسط شورای قانون اساسی تثبیت شده باشد،

۱۸_ایجاد دستگاه اداری ریاست جمهوری،

۱۹_ اعمال سایر صلاحیت **ها طبق قانون،**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

جمهور رئیس کولای شي چې خپل ځینې قانوني واکونه د جمهور رئیس مرستیالانو ته ور وسپاري .

شپږاویایمه ماده :

جمهور رئیس د صعب العلاجي او اوږدې ناروغۍ او یا استعفا له حالاتو پرته دواک د دورې تر پایه خپلو دندو ته دوام ورکوي. په نورو هغو حالاتو کې چې جمهور رئیس ونه شي کړای خپلې دندې سرته ورسوي د غه دندې د جمهور رئیس د لومړي مرستیال له خوا ترسره کیږي .

جمهور رئیس په دایمي توگه دکار د وړتیا له لاسه ورکولو، مړینې او یا استعفا په صورت کې لویه جرگه د هغه د لومړي مرستیال په واسطه د نوي جمهور رئیس د انتخاب په مقصد د یوې میاشتې دمودې په ترځ کې رابلل کیږي.

د استعفاء په حالت کې جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توگه لویې جرگې ته وړاندې کوي.

رئیس جمهور میتواند برخی از صلاحیتهای قانونی خود را به معاونان رئیس جمهور تفویض نماید.

ماده هفتاد و ششم :

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب العلاج ودوام دار و یا استعفاء الی ختم دوره صلاحیت به وظایف خود دوام میدهد . در تمام حالاتیکه رئیس جمهور نتواند وظایف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجراء میشود .

در صورت ازدست دادن دایمی قابلیت کار، مرگ و یا استعفای رئیس جمهور ، لویه جرگه توسط معاون اول او به منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود .

در حالت استعفاء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً به لویه جرگه ارائه می کند .

شپږم فصل
ملي شورا

اووه اويايمه ماده :

ملي شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوريت تر ټولو لوړ تقنيني ارگان دی .

اته اويايمه ماده :

ملي شورا دولسي جرگې اوسناله دوو مجلسونو څخه جوړه ده.

نهه اويا يمه ماده :

په ولسي جرگه کې د خلکو وکيلان د عمو مي ، برابري ، آزا د ی، سري او مستقيمې رايي اخيستنې لـه لارې ديوې پنځه کلنې تقنينيه دورې دپاره د قانون سره سم انتخابيږي.

دسنا د مجلس غـــړي (سناتوران) په لاندې تو گـه انتخاب او ټاکل کيږي :

١ـ له هرو لايت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره دخلکو په‌انتخاب دعمومي بـرابـري، آزادي، سري‌او مستقيمي‌رايي اخيستنې له لارې .

٢ـ د هرو لايت دشورا د غړيو له جملې څخه دوه تنه ددريو کلونو دپاره د مربوطې شورا په انتخاب.

فصل ششم
شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورای‌ملی (پارلمان) **عالیترین ارگان تقنینی جمهوری** افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسی‌جرگه از طریق را یگیری عمو مـی، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنج** ساله، طبق قانون انتخا ب میشوند .

اعضا ی مجلس سنا(سناتوران) به ترتیب‌ذیل انتخاب وتعیین میشوند:

١ـاز هر ولایت دو نفر برای مدت پنج‌سال به انتخاب مردم، از طریق رایگیری‌عمومی ،مساوی، آزاد،سری‌ومستقیم،

٢ـاز جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرای‌مدت سه سال به انتخاب‌شورای مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ – پاتی دریمه برخه‌دملی فرهنگی شخصیتونو د خبیرو، پوهو او باوری افرادو له‌جملی څخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئیس له خواتـــا کل کیږی .

اتیایمه ماده:

د ملی شورا د غړیو شمیر، شرایط ، د انتخاب او انتصاب طرز د قـــانـــون سره سم تنظیمیږی .

یو اتیایمه ماده :

ملی شورا ددغه اساســی قانون پرنورو مندرجو واکونو برسیره دغه واکونه لری:

۱– د قوانینو او تقنینـــی فرمانونو تصویب، تعدیل‌اولغوه کول او جمهور رئیس ته یی دتوشیح په غر ض وړانـــدی کول .

۲ – دقوانینو تفسیر .

۳– ددوه اړخیزو تړو نونو دعقد او فسخ کولو تصویب اود بین‌المللی تړو نونو سره دیوځای‌کیدو او ورڅخه دوتلو تصویب ،

٤– داقتصادی –ټولنیـزی پرمختیا دپلا نونو تصویب اود هغو دترسره کولو پـه‌باب دحکو مت دراپور تائید .

۳– یك ثلث با قیمانده از جمله شخصیت های ملی،فر– هنگی ، افراد خبیر، دانشمند وبا اعتبار ،برای مدت چهار سال ،به تعیین‌رئیس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد،شرایط طرز انتخاب وانتصاب اعضای شورای ملی مطابق قانون تنظیم می گردد.

ماده هشتاد و یکم :

شورای ملی، علاوه برسایر **صلا حیتها ی مندر ج ا یــن قانون اسا سی ، دارای صلا حیتهای ذیل میبا شد :**

۱ – تصو یب ، تعد یل و لغو قوانین و فرا مین تقنینی واتقدیم آنها به‌رئیس جمهور **جهت تو شیح .**

۲ – تفسیر قوانین .

۳– تصویب عقد و فســخ معا هدات دو جانبه و تصویب الحاق به معا هدات بین‌المللی وانفصال از آنها ،

٤ – تصو یب پلان هـــای انکشاف اقتصا دی –اجتماعی **وتا ئید گزارش حکو مت د ر** مورد اجرای آنها ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥_ ددولتي بودجي تصويب اودهغي داجرا په باب دراپور څيړنه .

٦_ داداري واحدونوجوړول او تعديل يې .

٧_ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

٨_ د جمهور رئيس د وز پيژندنې او غوښتنې له مخې د جمهور رئيس د مرستيالانو د ټاکلو او عزل په باب دتصميم نيول.

٩_ دولت ته دپور دا خيستلو اجازه او دانحصار دورکړې په شمول په ملي اقتصاد کې داساسي اهميت لرونکې امتياز ورکړه .

١٠_ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو اوافتخاري لقبونو وضع کول ،

١١_ له نورو دولتونو او بين المللي سازمانونو سره داړيکو دټينګولو تائيد .

١٢ _ داستجواب په غونډه کې د حکومت په واك کې د شاملو اجراآتو په باب د صدراعظم او د حکومت دغړيو دځواب اوريدل .

٥ _ تصويب بودجه دولتی وبررسی گزارش در مورد اجرای آن .

٦ _ ايجادواحدهای اداری و تعديل آنها .

٧_ تاسيس ولغو وزارتها.

٨_ اتخاذ تصميم در مورد تعيين وعزل معاونان رئيس جمهور به اساس معرفی ومطالبه رئيس جمهور .

٩ _ اجازه اخذ قرضه به دولت واعطای امتياز دارای اهميت **اساسی در اقتصادملی به شمول اعطای انحصار .**

١٠ _ وضع نشانها ، مدالها والقاب افتخاری، طبق **قانون .**

١١ _ تائيد برقراری روابط با دول ديگر و ساز_ **مان های بين المللی .**

١٢_ استماع جواب صد_ **راعظم واعضای حکومت در** مورد اجرا آت شامل صلا_ **حيت حکومت در جلسه استجواب .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتیني جرګه

دوه اتیایمه ماده :

ولسي جرګه دغه اختصاصي واکونه لري :

۱ـ دوزیرانو شورا او یا د هغې یوه غړی ته دباوردرایي دورکړې او یا د باور د سلب په باب دتصمیم نیول .

۲ـ دولسي جرګې او سناتر مینځ دنظر د اختلاف په‌صورت کې داقتصادي ـ تو لنیزي پرمختیا دپلانونو او د دولتي بودجې دطرحې په‌باب دوروستي پریکړې کول .

دری اتیا یمه ماده :

دملي شورا هر مجلس په لومړني اجلاس کې د خپلــو غــړ یو له مینځــه د و ثیقو د څیــړ لــو د پــاره یــو کمیسیون انتخابوي . د غــه کمیسیون مربو ط مجلس تــه‌د څیړنې د نتیجو راپور ورکوي.

څلور اتیایمه ماده :

ولسي جرګه دخپلو غړیو له جملې‌څخه دټولې تقنینیه دورې دپاره په لومړني اجلاس کــې درئیس ، ددوومرستیالانــو او دوو منشیانو په ترکیب اداري هیات انتخابوي .

ماده هشتا دو دوم :

ولسي جر ګه دارای صــلا حیت های اختصا صی ذیــل میبا شد :

۱ـاتخاذ تصمیم در مورد اعطای رای اعتماد ویاسلب اعتماد از شورای وزیران ویا یکی از اعضای آن.

۲ـ اتخاذ فیصله نهایی‌راجع به طرح پلانهای انکشـــاف اقتصادی اجتماعی وبود جه دولتی درصورت اختلاف نظــر بین ولسی جر ګه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در اولین اجلاس ، کمیسیو نی را از بین اعضای خود جهت بررسی وثایق ، انتخاب میکند این کمیسیو ن نتا یج بررسی **را به مجلس مر بوط گزارش مید هد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جر ګه از جملـــه اعضای خود برای تمام دور ه تقنینیه در اولین اجلاس ، هیئت اداری رابه ترکیـــب رئیس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنا د خپلو غړيو څخه د پنځوګلونو دپاره درئيس اوديوه کال دپاره ددوو مرستيالانو او دوو منشيانو په ترکيب اداري هيئت انتخابوي.

دملي شورا د مجلسونو رئيسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامين په غاړه لري . درئيسانو په غياب کې يوتن مرستيال د هغوی دندې سرته رسوي .

پنځه اتيايمه ماده :

دملي شورا عادي اجلاس په کال کې دوه ځله د سنبلې دمياشتې په لومړۍ اوونۍ او دحوت دمياشتې په لومړۍ اوونۍ کې جوړيږي .

دملي شورا د هر عادي اجلاس موده درې مياشتې ده.

که چيرې دملي شورا په اجلاس کې کلني بودجه اويا پرمختيايي پلان مطرح وي د ملي شورا د اجلاس موده دهغو له تصويب څخه پخوا پای ته رسيدلای نه شي .

که چيرې بودجه د مالي کال له پيل څخه پخوا تصويب نه شي، د تيرکال بودجه دنوی

سنا از جمله اعضای خود، هيئت اداری را به ترکيب رئيس برای مدت پنج سال ، دو معاون ودومنشی رابرای مدت يکسال انتخاب می کند .

روسای مجالس شورای ملی، رهبری وتامين نظم جلسات مربوط رابه عهده دارند. در غياب روسا وظايف آنها را يکی از معاونين انجام می‌دهد.

ماده هشتا دو پنجم :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته اول ماه حوت داير می شود .

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می‌باشد.

در صورتيکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالانه يا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی قبل از تصويب آن خاتمه يافته نمی تواند .

هر گاه تصويب بودجه قبل از شروع سال مالی صورت نگيرد ، بودجه سال گذشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دبودجي د تصويب تروختته پوري تطبيقيږي .

دملي شورا فوق العاده اجلاس دجمهوررئيس دتصميم، دمجلسونو د هريوه رئيس د غوښتني او يا د هر يوه مجلس د غړيو د پنځمي برخي د غوښتني له مخي جوړيدلای شي .

شپږ اتيايمه ماده :

دملي شورا مجلسونه په ځانګړي يا ګډه توګه غونډې کوي .

دملي شورا دمجلسونو د ګډو غونډولاربښوونه پەوارسره دهغو درئيسانو لەخوا کيږي.

دملي شورا اجلاس دجمهور رئيس له خوا پرانيستل کيږي اوپای ته رسول کيږي .

دملي شورا دتقنينيه دوري لومړني اجلاس د جمهور رئيس په وسيله د ولسي جرګي د انتخاباتو له پای ته رسيدو وروسته د ديرشو ورځو د مودي په ترڅ کي رابلل کيږي .

اووه اتيايمه ماده :

دملي شورا د هر مجلس نصاب د هغه دغړيو ددوودريو

تازمان تصويب بودجه سال جديد تطبيق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شور ای ملی بر اساس تصميم رئيس‌جمهور، مطالبه رئيس هريك از مجا لس ويا تقاضای يك خمس اعضای هر مجلس داير شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی به صورت جدا گانه يا مشترك تشكيل جلسه ميد هد.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طر فروسای آن بالنو به رهبری ميشود.

افتتاح و اختتام اجلا س شورای ملی توسط رئيس جمهور صورت ميگيرد .

اولين اجلاس دوره تقنينيه شورای ملی بوسيله رئيس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخا بات ولسی جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغــه دټولو غړیو درایوپه اکثریــت نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونـــو جلا او ګډی غونـــډی علنــی دی ، مګر دا چی مجلس د هغو دسری والی په باب تصمیم ونیسی .

ددواړو مجلسونو دبحثونو جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له خپلو غړیو شخه د هر مجلس په واك کی ددننه مسالـــــو دلومړنی څیړنی او چمتوکولو په مقصد دایمی کمیسیو نونه انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك لری چی د لزوم په صـــورت کی د څیړنـــی او پلټنـــــی کمیسیونونه او نور موقتـــی کمیسیونونه جوړ کړی .

د څیـــړنی او پلټنـــی د کمیسیونونو د نـــــد ی او کړنلاره د ملی شورا د هریوه مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیــم هر مجلس به اکثریت آرا ی مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداگانه ومشترك

مجالس شورای ملی علنــی می باشد مگر اینگه مجلس بهسری بودن آن تصمیم بگیرد.

جریانمباحثات هردومجلس ثبت می گردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملـــی، کمیسیو نهای دا یمی راازبین اعضای خود ، جهت بر رسی **مقد ماتی و آماده سا ختـــن مسا یل داخل صلا حیت هر مجلس ، انتخاب میکند .**

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملـی صلاحیت دارد در صورت لزوم کمیسیونهایتحقیق ، تفتیشس وسایر کمیسیون هایموقتـی **را ایجاد کند.**

وظایف وطرز العمـــــل کمیسیون های تحقیـــــق وتفتیشتوسط هریك ازمجالس شورای ملی تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسی جرگه

یونوی یمه ماده :

دولسی جرگی غړی حق لری چی د استیضاح په غونډه کی صدراعظم او یا د حکومت هر یو غړی تر استیضاح لاندی ونیسی . د استیضاح ځواب په لیکلی یا شفاهی توگه وړاندی کیږی.

ولسی جرگه کولای شی چی دورکړ شوی ځواب له مخی له حکومت څخه دباور دسلب موضوع و څیړی . که چیری حکومت دباورد سلب سره مخامخ شی دوزیرانو دنوی شورا تر جوړیدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی .

دوه نوی یمه ماده :

دوزیرانو د شورا غړی کولای شی چی د غونډی د رئیس په اجازه په مشورتی رایی سره د ملی شوراددواړو مجلسونو او د هغو ددایمی کمیسیونونو په غونډو کی برخه واخلی .

دری نوی یمه ماده :

دملی شورا غړی په جلا او گډ اجلاس کی درایی او نظر دڅرگندولو حق لری.

ماده نودو یکم:

اعضای ولسی جرگه حق دارند در جلسه استیضاح صدراعظم ویا هریك از اعضای حکومت را مورد استیضاح قرار دهند ، پاسخ به‌استیضاح به‌صورت تحریری یا شفاهی ارائه، میگردد .

ولسی جرگه میتوانند بر اساس پاسخ ارائه شده‌موضوع سلب اعتماد از حکومت رابررسی کند.

در صورتیکه حکومت مورد سلب اعتماد قرار گیرد تا تشکیل شورای وزیران جدید به‌وظایف خود ادامه میدهد.

ماده نودو دوم :

اعضای شورای وزیران . میتوانند ، با کسب اجازه رئیس جلسه ، بارای مشورتی در جلسات مجلسین شورای ملی و کمیسیون های دایمی آنها شرکت نمایند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی دراجلاس جداگانه و مشترك دارای حق رای واظهار نظر می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملي شورا هيڅ غړی د ملي شورا په دننه اويا بهر کې درايي يا نظر دڅرگندولو په خاطر تر عدلي تعقيب لاندې نه نيول کيږي.

دملي شورا غړی د مربوط مجلس له موافقې پرته اودملي شورا د دوو اجلاسو نو تر مينځه د هغې د اداري هيئت له موافقې پرته د څرگند جرم دحالاتو په استثنا نيول کيدلای او توقيفيدلای نه شي او تر عدلي تعقيب لاندې نه نيول کيږي .

که چيرې د ملي شورا غړی دڅرگند جرم په حالت کې ونيول شي بايد د مربوط مجلس اداري هيئت ته خبر ورکړ شي .

څلور نوي يمه ماده :

دغه مقامات د ملي شورا هريوه مجلس ته د قانون د وضع کولو، تعديلولو او لغوه کولو د پيشنهاد حق لري :

۱ـ جمهور رئيس.

۲ـ د ملي شورا ددواړو مجلسونو دايمي کميسيونونه

۳ـ دهرمجلس د غړيو لږ ترلږه لسمه برخه .

هيچ عضو شوراي ملی به خاطر راي يا اظهار نظر در داخل يا خارج اجلاس شوراي ملی مورد تعقيب عدلی قرار نمی گيرد .

عضو شوراي ملی بدون موافقه مجلس مربوط و دربين دو اجلاس شوراي ملی بدون موافقه هيئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتار و توقيف شده نميتواند ومورد تعقيب عدلی قرار نمی گيرد .

هر گاه عضو شوراي ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد بايد به هيئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود .

ماده نود و چهارم :

مقامات ذيل حق پيشنهاد وضع ، **تعديل و لغو قانون را به هر يك از مجلسين شوراي ملي ، دارا ميباشند :**

۱ ـ رئيس جمهور .

۲ـ کميسيون های دايمی مجلسين شوراي ملی .

۳ ـ حد اقل عشر اعضای هر مجلس .

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤ـ د وزیرانو شورا .

٥ـ ستره محکمه .

٦ـ لویه ثارنوالی .

که چیری دقانون وضع کول، تعدیلول او لغوه کول ددولت د لگښتونو زیاتوالی یا دعوایدو کمښت را مینځته کړی پدغه باب د حکومت مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چی په دغه اساسی قانون کی په بل ډول اټکل شویدی د یو اتیایمی مادی د مندرجواکونو په‌باب دیوه مجلس تصمیمونه بل مجلس ته استول کیږی .

که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له‌خوا ردشی، توافق ته درسیدو په مقصد ددواړو مجلسونو له غړیو څخه په‌برابر شمیر گډهیئت جوړیږی .د گډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو دړایو په دوو ثلثو نیول شوی وی، د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذ گڼل کیږی که چیری گډ هیئت د نظر داختلاف په‌لیری‌کولو بریالی نه‌شی ، موضوعدملی

٤ـ شورای وزیران .

٥ - ستره محکمه .

٦ـ لویه ثارنوالی .

در صورتی که وضع ، تعدیل و لغو قانون افزایش مصارف و یا کاهش عواید دولت را به بار آورد ، موافقه قبلی حکومت در زمینه حاصل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حالاتی که‌درین قانون اساسی طور دیگر پیشبینی شده است ، تصامیم یك مجلس در مورد صلاحیتهای‌مندرج ماده‌هشتادویکم به مجلس دیگر فرستاده میشود .

در صورتی که تصویب یك مجلس از جانب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توافق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد ازتوشیح رئیس‌جمهور نافذ شمرده‌میشود

هرگاه هیئت مختلط موفق به رفع اختلاف نظر نشود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

شورا ددواړو مجلسونو په ګډه غونډه کې خپل کېږي او د هغې په باب تصمیم د ګډې غونډې د غړیو درایو په اکثریت نیول کېږي .

شپږ نوي یمه ماده :

د ملي شورا تصمیمونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذیږي.

که چیرې جمهور رئیس د ملي شورا د تصمیم سره موافقه ونه لري ، کولای شي چې هغه د وړاندې کېدو له نیټې څخه ددیرشو ورځو په ترڅ کې د دلایلو په څرګندولو سره ملي شورا ته مسترد کړي

ددیرشو ورځو د مودې په تیریدو سره او همدغه شان که چیرې دملي شورا مجلسونه د خپل راتلونکي اجلاس په ځانګړو غونډو کې هغه بیا دغړیو درایو په دوو دریمو برخو تصویب کړي ، تصمیم نافذ ګڼل کیږي او جمهور رئیس هغه توشیح کوي .

اووه نوي یمه ماده :

جمهور رئیس کولای شي

موضوع در جلسه مشترک مجلسین شورای ملی بررسی وتصمیم درآن باره به اکثریت آرای اعضای جلسه مشترک انخاذ میگردد .

ماده نودوششم :

تصامیم شورای ملی، بعد از توشیح رئیس جمهور، نافذ میگردد .

در صورتی که رئیس جمهور به تصمیم شورای ملی موافقه نداشته باشد میتواند آنرا در ظرف سی روز از تاریخ تقدیم ، باتذکر دلایل، به شورای ملی مسترد نماید.

با سپری شدن مدت سی روز و همچنان در صورتی که مجالس شورای ملی در جلسات جداگانه اجلاس آینده خود آن را به دو ثلث آرای اعضاء مجددا تصویب نماید، تصمیم نافذ شمرده میشود ورئیس جمهور آنرا توشیح مینماید .

ماده نودوهفتم :

رئیس جمهور میتواند در

(c) ketabton.com: The Digital Library

چی دو لسی جر گی او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قاضی‌ـ القضات او داساسی قانون دشورا درئیس په سلادولسی جرگی یا ملی شورا ړنگیدل دموجبه دلایلو په څرگندولـو سره اعلام کړی .

نوی انتخابات دو لســـی جرگی یاملی شورا له ړنگیدو وروسته ددریو میاشتو په‌موده کـی کیږی .

نوی ولسی‌جرگه یاملی‌شورا له نویو انتخا باتو و روستـه تریوه کاله پوری ړنگید لای نه شی. ولسی جرگه‌یاملی‌شورا د جمهـــور ر ئیس د واك ددوری د وروستیو شپـــږو میاشتو په موده‌کی ړنگیدونکی نه‌ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملی شــــورا مصوبی په پښتو او دری ژبو خپریږی او کیدای شی چـــی هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپری شی .

نهه نوی یمه ماده :

د ملی شورا د هر مجلس اودهغه ددایمی کمیسیونو نو د

مشوره با رو سای و لسی ـ جر گه ، سنا ، صدر ا عظم ، قاضی القضا ت ور ئیســـــ شورای قا نو ن اسا ســی ، انحلال و لسی جر گه یا شوـ رای ملی را با ذکر د لایل موجبه آن اعلام نماید. انتخاـ بات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسی‌جرگه یا شورای‌ملی، صورت‌میگیرد.

انحلال و لسی جر گه یـا شورای ملی جد ید الی یـك سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گر فته نمیتواند .

ولسی جر گه یا شور ای ملی ، در جر یان شش مـــاه اخیر دوره صلاحیت ر ئیس جمهور ، غیر قابل ا نحـلال میبا شد .

ماده نودو هشتم :

قوا نین ومصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوان‌آنرا بزبان های سایر ملیت هـای کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعا لیت هر مجلـــس شورای ملی و کمیسیو نهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت طرز د مربوط مجلس د طرز العمل په واسطه د اساسي قانون او نافذو قوانینو سره په سمون کی تنظیمیږی.

اووم فصل

دوزیرانو شورا

سلمه ماده :

د وزیرانو شورا (حکومت) دافغانستان جمهوریت ترټولو لوړ اجرائیوی ارگان دی.

دوزیرانو شورا له دغو کسانو څخه جوړه ده:

ـ صدراعظم .

ـ د صدراعظم مرستیالان.

ـ وزیران .

یوسلو یوه یمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنینیه دوری په لومړنی اجلاس کی دکورنی او بهرنی سیاست تګ لاره او دحکومت ترکیب دباور د رایی د اخیستلو په مقصد ولسی جرگی ته وړاندی او معرفی کوی.

صدراعظم دباور د رایی اود جمهور رئیس د منظوری له اخیستلو وروسته د کورنی او بهرنی سیاست تگلاره او د حکومت غړی سناته وړاندی او معرفی کوی .

دایمی آن توسط طرز العمل مجلس مربوط ، در مطابقت با احکام قانون اساسی وقوانین نافذ ، تنظیم میگردد .

فصل هفتم

شورای وزیران

مادهٔ صدم :

شورای وزیران (حکومت) عالیترین ارگان اجرائیوی جمهوری افغانستان میباشد .

شورای وزیران مرکب است از :

ـ صدراعظم .

ـ معاونان صدراعظم .

ـ وزراء .

ماده یک صدو یکم:

صدر اعظم موظف دراولین اجلاس دوره تقنینیه خط مشی سیاست داخلی وخارجی ترکیب حکومت راجهت اخذ رای اعتماد به ولسی جرگه ارائه ومعرفی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای اعتماد و منظوری رئیس جمهور خط مشی سیاست داخلی خارجی واعضای حکومت را به سنا ارائه ومعرفی می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوسلو دويمه ماده :

د وزيرانو شورا ولسي جرګې او جمهور **رئيس ته** مسوله او دراپور په ور کولو مکلفه ده.

يوسلو دريمه‌ماده :

د وزيرانو شورا د غه دندې او واکونه لري :

۱ ـ دکورني او بهرني سياست دتګ لارې طرح او تطبيق .

۲ ـ د ملي اقتصاد دچا رو د اجرا کولو تا مين، د اقتصادي او ټولنيزې پر مختيا دپلانونو طرح کول، ددو لتي بودجې تر تيب ، دپلا نونو او بودجې تطبيق او ملي شورا ته دهغوداجرا کولو په‌باب دراپور وړا ند ی کول.

۳ ـ د عامه ګټو دِ دفا ع ، دقانوني ملکيت د ټولوډولونو د حمايت ، د عا مه نظم او ا منيت د تامين‌اوداتبا عو د حقوقو او آزاديو د ساتنې په مقصد دتدبيرو نو نيول.

۴ ـ **د قا نو ن سره** سم دبهر نيو ا ړ يکو لاربښوو نه ، دنورو دو لتونو

ماده يك صدو دوم :

شوراى وزيران در برابر ولسي جر گه ورئيس جمهور مسوول ومكلف به ارائه‌گزا رشس ميبا شد .

ماده يك‌صدو سوم :

شوراى و زيرا ن داراى وظايف وصلا حيتها ى ذيل ميبا شد :

۱ـ طر ح و تطبيق خط مشى سياست‌داخلى وخارجى

۲ـ تا مين اجراى امور اقتصاد ملى ، **طرح پلانها ى انكشا ف اقتصادى واجتما عى تر تيب بو د جه دو لتى ، تطبيق پلا نها وبو دجه‌وارائه گزارش مبنى بر ا جر ا ى** آنها به شوراى ملى ،

۳ ـ اتخا ذ تدا بير بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حما يت‌تمام اشكال ملكيت قانو نى تا مين نظم وامنيت عا مه وحراست از حقوق و آز ادى هاى ا تبا ع .

۴ـ ر هبرى منا سبات خار جى ، بر قرار ى روابط ديپلو ما تيك و عقد

رسمی جریده

او بین المللی موسسو سره ددیپلوماتیکو اړیکو ټینګول او دموافقت لیکونو لاسلیك کول.

۵ـ دجمهور رئیس په تائید دوزیرانو په شورا پوری د تړلیو ادارو اوارګانونو جوړول .

۶ـ دقانون سره سم دواك په حدودو کی د مقرری اواساسنامی تصویبول ،

۷ـ جمهور رئیس ته دمقررو اساسنامو اودوزیرانو شورا دمصوبو وړاندی کول .

۸ـ د قانون سره سم د نورو واکونو عملی کول.

یوسلو څلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا دولسی جرګی د ړنګیدو په وخت کی د وزیرانو شورا د عاجلی اړتیا په صورت کی کولای شی چی په بودجی او مالی چارو پوری له مربوطو مسائلو پرته د ملی شورا په واك کی د شاملو مسئلو په باب تقنینی فرمانونه وضع کړی ، تقنینی فرمانونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذ ګڼل کیږی .

دوزیرانو شورا هغه تقنینی فرمانونه چی داساسی قانون

موافقتنامه ها با دول دیگر وموسسات بین المللی طبق قانون .

۵ ـ ایجاد ادارات وارگانهای وابسته به شورای وزیران به تأیید رئیس جمهور.

۶ ـ تصویب مقرره واساسنامه در حدود صلاحیت طبق قانون .

۷ـ ارائه مقرره‌ها،اساسنامه ها ومصوبات شورای وزیران به رئیس جمهور .

۸ـ اعمال سایر صلاحیتها طبق قانون .

ماده یك صدو چهارم :

در هنگام تعطیل شورای ملی ویا انحلال ولسی جرگه شورای وزیران در صورت ضرورت عاجل میتواند در موردمسایل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسایل مربوط بودجه وامور مالی، فرامین تقنینی وضع نماید .

فرامین تقنینی بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ شمرده می‌شود.

شورای وزیران فرامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د دغې مادې د حکم سره سم وضع شوی دی د ملی شورا لومړنی اجلاس ته د منظوری په غرض وړاندی کوی. که چیری تقنینی فرمانونه د ملی شورا له خوا رد شی، د ملی شورا د تصمیم له نیټی څخه له اعتباره لویږی .

جمهور رئیس کولای شی چی دملی شورا ددوو اجلاسو تر مینځ موده اویا دولسی جرګی د ړنګیدو په جریان کی د صدراعظم د پیشنهاد له مخی د حکومت ځینی غړی ګوښه او یانوی غړی وټاکی .

دغه موضوع د ولسی جرګی لومړنی اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندی کیږی .

یوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکی ړنګیږی :

۱- دصدراعظم استعفا،

۲-دصدراعظم صعب‌العلاجه یا اوږده ناروغی یامړینه،

۳- له حکومت څخه دولسی جرګی دباوربیرته اخیستل ،

٤- دتقنینیه دوری پای ته رسیدل .

تقنینی را که مطابق حکم این ماده قانون اساسی وضع گردیده در اولین اجلاس شورای‌ملی جهت‌منظوری‌ارائه مینماید. فرامین تقنینی در صورتیکه از طرف شورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتواند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال‌ولسی جرگه براساس پیشنهاد صدراعظم بعضی از اعضای حکومت راسبکدوش ویا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جرگه جهت اتخاذ تصمیم ارائه می گردد

مادۀ یك صدو پنجم :

حکومت در حالات آتی منحل میگردد :

۱ - استعفای صدراعظم.

۲ - بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ - سلب اعتماد ولسی جرگه از حکومت .

٤ - ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

٥ـ دولسي جرگي يا ملـي
شورا ړنگيدل ،

په دغوټولو حالاتو کـــي
هغه حکومت چي ړنگ شوی
دی دنوی حکومت تر جوړيدو
پوري داساسي قانون دسلمي
مادي د مندرجو اشخاصـــــو
لــــه جملي څخه ديوه تن تـر
سر پرستي لاندي‌چي دجمهور
رئيس له‌خوا تو ظيفيږي، خپلي
دندي ته دوام ورکوي .

يوسلو شپږمه ماده :

دوزيرانو دشورا تشکيل ،
ترکيب او دفعاليت خرنگوالی
دقانون په‌واسطه تنظيميږي .

اتم فصل

قضأ

يو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئيه قوه) ددولت
يو خپلواك رکن دی .

يو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغا نستان پـــه
جمهوريت کي يوازي دمحکمي
له خوا دقانون سره‌سم کيږي.
قضائيه قوه‌له ستري‌محکمي
او نورو هغو محکمو څخه چي
دقانون‌له مخي جوړيږي، مرکبه
ده .

يو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه داترټولو لوړ

٥ ـ انحلال و لسي جرگه
يا شوراى ملى .

در تمام اين حا لا ت حکـو-
متى که منحل گرديده ، الـى
تشکيل حکو مت جديد تحت
سر پر ستى يکى از اشخاص
مندرج ماده(صدم) قا نـــو ن
اسا سى که از طرف ر ئيس
جمهور تو ظيف ميگردد ، به
وظيفه خود دوام ميدهد .

ماده يك صدو ششم :

تشکيل، ترکيب و طـــرز
فعاليت‌شوراى وزيرا ن تو سط
قانون تنظيم مى گردد .

فصل هشتم

قضا

ماده يك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائيه) يــك
رکن مستقل دولت مى‌باشد.

ماده يك صدو هشتم :

قضاوت در جمهورى افغـا
نستان صرف تو سط محکمه
طبق قانون ، صورت ميگيرد.
قوه قضائيه مرکب استاز
ستره محکمه و محا کـــم
ديگرى که طبق قانون تشکيل
ميگردند .

ماده يك صدو نهم:

ستره محکمه بحيث عـــا-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

قضایی ارگـــان په توگـــه د هیواد د قضایی واحد سیستم په سرکی ده اودقاضی‌القضات، د قاضی القضات له مرستیالانو او غړیو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قـانـــون دحکمونو سره سم د محکمو فعالیتونه څـــاری او دمحکمو په فعالیتونو کی د قانـــون یوشان تطبیق تامینوی.

یوسلو لسمه ماده :

قاضی القضات ، دستـــری محکمی مرستیالان ا و غـــړ ی دقانون سره‌سم‌د جمهوررئیس له خوا ټاکل کیږی .

قاضی‌القضات جمهوررئیس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

یوسلو یوولسمه ماده :

محکمی په‌خپل‌قضاوت کـــی خپلواکی او یوازی د قـــانون تابع دی.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمی په وړاندی ددواړوخواوو دبرابری داصل پراساس کیږی.

یوسلو دولسمه ماده :

قاضیان د قضیو د څیړنی

لیترین ارگان قضایی درراس سیستم واحد قضا یی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قاـ ضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبـــق احکام قا نون فعالیتهـــــای محاکم را نظارت نموده ، تطبیق یکسان قا نو ن رادر فعا لیتهای محاکم تامین می کند.

ماده یك صدو دهم :

قا ضی ا لقضا ت ، معاو نان واعضای ستره محکمه‌طبق قانو ن توسط ر ئیس جمهور تعیین میگردند.

قا ضی ا لقضات نزد رئیس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش میبا شد .

ماده یك صدو یازده‌هم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابـــع قانون می باشند .

رسیده‌گی و صدور حکـــم توسط محاکم بر اساســـس اصل تساوی طرفین دربرابر قانون و محکمه صورت مـــی گیرد .

ماده یك صدو دوازدهم:

قضات حین بر رسی قضایا،

په وخت کی د افغـانستان د جمهوریت اساسی قـانون او قوانین تطبیقوی .

په هغو حـالاتو کی چـی قانون صراحت ونه لری محکمه قضیی د اسلام دشریعـت د حکمونو له مخی په داسی توگه حل او فصل کوی چی عدالت په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین کړی .

یوسلو دیار لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت په محکمو کی محاکمه په علنی توگه کیږی. هغه حالات چـی پرقضیو باندی په سری غونډو کی غور کیږی د قانون پـه واسطه ټاکل کیږی .

دمحکمی د حکم ابـلاغ پـه ټولو حالاتوکی علنی دی .

یوسلو څوار لسمه ماده:

په محکمو کی د قضیو غور او حل او فصل په پښتو ا و دری ژبواویادسیمی د اوسیدو نکو د اکثریت په ژبه کیږی .

که چیری د دعوی لوری په هغه ژبه باندی چی محاکمـه پری کیږی ونه پوهیـږی ، د ترجمان په مرسته د قضیی د موادو او اسنادو سره دآشنایی

احکام قانون اساسی و قوا- نین جمهوری افغا نستان را تطبیق مینما یند .

در حالاتیکه قانون صراحت نداشته با شد ، محکمه قضایا را طبق احـکام شر یـعـت اسلام به نحوی حل و فصـل مینما ید که عدالت را بــه بهترین وجه ممکن تامیــن نماید .

ماده یك صدو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغـا- نستان محاکمه بصورت علنی اجرا میشود . حا لاتیکه قضایا در جلسات سری رسیده گی می شود، توسط قانو ن تعیین می گردد .

ابلاغ حکم محکمه در همه حالات علنی است .

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل قضا یادر محاکم به لسا ن های پشتو ودری و یا به‌لسان اکثریت ... ساکنین محـل صورت میگیرد .

اگر طرف دعوی لسانی را که محا کمه‌توسط آن صورت میگیردند اند، حق آشنا ئی با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنی ژبه باندی په محکمه کی د خبرو حق ورته تضمینیږی .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړی بایدمدللی وی او د حکم سببونه په کی ذکر شی .

دمحکموقطعی پریکړی واجب التعمیل دی ، د اعـــدام له حکمه پرته چی د جمهـــور رئیس له منظوری وروستـــه عملی کیږی .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب دقانون په واسطه تنظیمیږی . واك او د فعالیت ځرنګوالـــی

نهم فصل

ځارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغا نستان جمهور یت ځا ـ رنوالی د مرکزیت ـ اصـــل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویی ځارنوا لی‌او نوروهغو ځارنوا لیو څخه چی د قانون له مخی جوړ یږی ، متشکل دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی ځارنوال د هیـــواد

ترجمان‌وحق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد ..

ماده یك‌صدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید مدلل باشند واسباب حکم درآن ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکـم واجب التعمیل‌است به استثنای حکم به‌اعدام که‌بعد از منظو ـ ری رئیس جمهور تعمیل می گردد .

ماده یك‌صدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت وطرز فعالیت محاکم توسـط قانون تنظیم می شود

فصل نهم

ځارنوالی

ماده یك صدو هفدهم :

ځارنوالی جمهوری افغا ـ **نستا ن سیستم واحد مبتنـی بر ا صل مر کز یت بـوده ، متشکل است از لو یه ځار ـ نوالی و ځارنوالیها ی دیگری که طبق قانون‌تشکیل‌میگردند**

ماده یك‌صدو هژدهم :

لوی ځارنوال رهبری فعا ـ

زمونږ جمهوري دولت

خارنوالی د ارگانونو د فعالیت لارښوونه کوی .

دخارنوالی ارگانونه په خپلو اجراآتو کی خپلواك دی، یوازی د قانون او لوی‌خارنوال تابع دی.

یوسلو نو لسمه ماده :

لوی خا رنوال او د لوی خارنوال مرستیالا ن دقا نون سره سم دجمهور رئیس‌له‌خوا ټاکل کیږی .

لوی خارنوال جمهور رئیس ته مسوول او دراپور په‌ورکولو مکلف دی .

یوسلو شلمه ماده :

دټولو وزارتونو ، ادارو، د دولتی ، مختلطو او خصو صی موسسو ، کوپرا تیفو نو سیاسی گوندو نو او ټولنیزو ساز مانونو،دچارودمسوو لینو او اتبا عو له خوا د قوانینو په یوشان تطبیق او رعایت‌باندی لوړه خارنه دلوی خارنوال او دهغه ترلاس‌لاندی خارنوالانو په غاړه ده .

یوسلو یوویشتمه ماده :

د خارنوالی تشکیل ، ترکیب، واك او د فعالیت څرنگوالی د قانون په واسطه تنظیمیږی .

لیت ارگانهای خارنوالی‌کشور رابه عهده دارد .

ارگانهای خارنوالی دراجراآت خویشس مستقل بوده صرف تابع قانون ولوی خارنوال میباشند .

ماده یك‌صدو نزدهم :

لو ی خا رنوا ل و معاو نان لوی خارنوال طبق قا نون، تو سط رئیس جمهور تعیین‌می گرد ند .

لو ی خا رنوا ل نزد رئیس جمهور مسو ل و مکلف به ارا ئه گزا رش می با شد .

ماده یك‌صدو بیستم :

نظا رت عا لی بر تطبیق ورعا یت یکسا ن قوا نین از طر ف تما م وزارت ها ، ادارات ، مو سسات دولتی، مختلط ،خصوصی،کوپراتیفها، احزا ب سیا سی وسا زما ن های اجتماعی ، مسوو لین امور واتباع، بر عهده لوی خار نوا ل و خا رنوا لا ن‌تحت اثر او می با شد.

ماده یك‌صدو بیستو یکم :

تشکیل ، تر کیب، صلاحیت وطرز فعالیت خارنوالی توسط قانون تنظیم می گردد .

لسم فصل
داساسی قانون شورا

یوسلو دوه ویشتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون شورا د اساسی قانون سره دقوانینو، نوروتقنینی اسنادو او بین‌المللی تړونونو د سمون لرلو د څارنی په مقصد جوړیږی.

یوسلو درویشتمه ماده :

داساسی قانون شورا دغه وا کونه لری :

۱ـ له اساسی قانون سره دقوانینو، تقنینی فرمانونو او بین‌المللی تړونونو دسمون لرلو څیړل،

۲ـ جمهور رئیس ته له اساسی قانون څخه دراولاړو شویو مسئلو په‌باب دحقوقی مشورو ورکول .

یوسلو څلرویشتمه ماده :

د اساسی قانون شورا د خپلو واکونو د تعمیل په مقصد حق لری :

۱ـ هغه تقنینی اسناد چی دتوشیح په غرض جمهور رئیس ته وړاندی کیږی ، مطالعه اود اساسی‌قانون‌سره

فصل دهم
شورای قانون اساسی

ماده یك‌صدو بیست‌ودوم:

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان بمنظور مراقبت از مطابقت قوانین، سایر اسناد تقنینی ومعاهدات بین‌المللی با قانون اساسی ایجاد می گردد .

ماده یك‌صدو بیست‌و سوم:

شورای قانون اساسی دارای صلاحیت‌های ذیل می باشد :

۱ـ بررسی مطابقت قوانین فرامین تقنینی و معاهدات بین المللی با قانون اساسی

۲ـ ارائه‌مشوره های‌حقوقی در باره مسایل ناشی از قانون اساسی به رئیس جمهور

ماده یك‌صدوبیست‌وچهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعمیل صلاحیت های خود حق دارد :

۱ـاسناد تقنینی ایکه جهت توشیح به رئیس جمهور ارائه میگردد مطالعه وراجع‌به

زبنی جزیک

د هغو دسمون لرلو په باب نظر څرگند کړی.

۲ـ جمهور رئیس ته دقانون جوړولو د چارو د پرمختیا په مقصد د تدبیرونو د نیولو په برخه کې چې اساسی قانون حکم کوی مشخص پیشنهادونه وړاندې کړی .

یوسلو پنځه ویشتمه ماده:

داساسی قانون شورا له رئیس ، مرستیال ، منشی او اتو غړیو څخه جوړه ده چې دجمهور رئیس له خوا ټاکل کیږی .

یوسلو شپږویشتمه ماده :

داساسی قانون شورا جمهور رئیس ته مسووله او دراپور په ورکولو مکلفه ده.

یوسلو اووه ویشتمه ماده :

د اساسی قانون د شورا تشکیل او دفعالیت څرنگوالی دقانون په واسطه تنظیمیږی .

یوولسم فصل

اداره

یوسلو اته ویشتمه ماده:

دافغا نستان جمهو ریت اداره دمرکزی ا و سیمه ییزی

مطابقت آنها باقا نون اسا سی ابراز نظر نماید .

۲ـ پیشنهادات مشخص رادر زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور قانو نگذاری که قانون اساسی حکم می کند به رئیس جمهور ارائه نماید.

ماده یکصدو بیست وپنجم:

شو را ی قا نو ن اسا سی متشکل از رئیس ، معا و ن، منشی و هشت عضو می با شد که توسط رئیس جمهور تعیین می شو ند.

ماده یکصدو بیست وششم:

شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسوول ومکلف به ارائه گزارش میباشد

ماده یکصدو بیست وهفتم:

تشکیل وطرز فعا لیت شورای قا نون اساسی توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل یازدهم

اداره

ماده یکصدو بیست وهشتم:

اداره جمهو ری افغا نستان بر اساس وا حد های اداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری دواحدونو په اساس دقانون لەمخی تنظیمیږی.

دافغانستان جمهوریت دسیمه ییزی اداری له پلوه دولایتونو ، ولسوالیو، ښاروالیو او ناحیو داداری له واحدونو څخه متشکل دی .

دنو موړو واحدونو په سر کی په ترتیب سره والیان ، ولسوالان ، ښاروالان او د ناحیو آمران واقع دی .

په هر ولایت او ولسوالی کی دقانون له مخی دولایت شورا او د ولسوالی شورا جوړیږی .

دولایت شورا او دولسوالی شورا دخپلو غړیو له مینځه یو یوتن درئیس او منشی په توگه انتخابوی .

دولایت دشورااو دولسوالی دشورا دواك دوره دری کاله ده.

یوسلو نهه‌ویشتمه ماده :

دولایت شورا اودولسوالی شورا دقانون سره سم په سیمه‌کی ددولت دپر مختیایی هدفونو په تامین‌کی ونډه اخلی او اداری ته دمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانون تنظیم می گردد .

جمهوری افغانستان از لحاظ اداره محلی متشکل از واحد های اداره ولایات ،ولسوالیها ، شهرها ونواحی می باشد.

در راس واحد های متذکره بالترتیب والیها، ولسوالها ، شاروالها وآمرین نواحی قرار دارند.

در هر ولایت وولسوالی شورای ولایت و شورای ولسوالی طبق قانون تشکیل میشود .

شورای ولایت و شورای ولسوالی یك یك نفر را از بین اعضای خود به حیث رئیس ومنشی انتخاب می کنند.

دوره صلاحیت شورای ولایت و شورای ولسوالی سه سال است .

ماده یك صدو بیست ونهم:

شورای ولایت وشورای ولسوالی طبق قانون در تامین اهداف انکشافی دولت در محل سهم گرفته ، به

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه والی او پر مختیا په باب سلا ورکوی .

دولایت دشورا اودو لسوالی دشورا غړیو ته مناسب حق الحضور ورکول کیږی .

یوسلو دیرشمه ماده:

د ښارونو اوناحیو د چارو داداری په‌مقصد د ښاروالیواو ناحیو مجلسونه دقانون سره سم جوړیږی .

دښاروالیو او ناحیودمجلسونو غړیوته مناسب حق الحضور ورکول کیږی .

دکابل ښار او د هغه‌ناحیی لویی جرگی او ملی شوراته داستازو دانتخاب په ارتباط‌به ترتیب‌سره‌دولایت اوولسوالیو معادل دی .

یوسلو یو دیرشمه ماده :

په مرکزی او سیمه ییزی اداری پوری مربوطی چاری ، دکار کوونکو ددندو ثبات او مصوونیت او ور پوری نوری مربوطی مسألی دقانون‌له‌مخی تنظیمیږی .

دولسم فصل

بهرنی سیاست

یوسلودوه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت بهرنی سیاست د ملی گټو

اداره در باره بهبود وانکشاف امور مربوط مشوره میدهد.

برای اعضای شورای ولایت وشورای‌ولسوالی حق‌الحضور مناسب‌پرداخته میشود .

ماده یك صدو سی‌ام:

به منظورادارہ امور شهرها ونواحی ، مجالس شاروالیها ونواحی طبق قانون تشکیل میگردد.

برای اعضای مجالس شاروالیها ونواحی حق الحضور مناسب پرداخته میشود .

شهر کابل ونواحی آن به ارتباط انتخاب نمایندهگان برای لویه جرگه و شورای ملی ، بالترتیب معادل ولایت وولسوالیها می باشد .

ماده یك صدوسی‌ویکم:

امور مربوط به ادارهمرکزی ومحلی و مصونیت و ثبات وظیفوی و سایرمسایل مربوط به‌کارکنان طبق قانون تنظیم میگردد.

فصل دوازدهم

سیاست خارجی

ماده یك صدو سی ودوم:

سیاست خارجی جمهوری افغانستان بر مبنای تامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د تامین ، د خپلواکی ، ملـــی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا د ټینگښت ، د نړیوالی سو لی او امنیت او دسوله ییز گـــډ ژوند د ساتلو ، د حقـوقــو د بـرابـری او دبین المللـی همکاری دهر اړخیزی پرمختیا پربنسټ ولاړ دی.

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــــت د ملگرو ملتـونـو د ساز ما ن دمنشور، د بشر د حقوقـــو د نړیوالی اعـلامیی او دبین ـ المللی حقوقو د نورومنل شویو اصولو او موازینو درناوی او رعایت کوی.

یوسلوڅلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــــت دناپییلتوب سیاست د دولـت د بهرنی سیاست د مهم اصل پـــه تو گه تعقیبـوی او د ناپییلتوب د غورځنګ د یـــوه بنسټ ایښودونکی په تو گـه د هغه هدفونو ته د رسیدلو په لاره کی هلی ځلی کوی .

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغا نستان جمهوریـــت دټولو هیوادونو ، پـــه تیـره بیا دگاونډیو او اسلامــــــی هیوادونو سره د هغودسیاسی، ټـولنیـز او اقتصادی نظا م

منافع ملی، تحکیم استقلال و حاکمیت ملی، تما میت ارضی کشور ، حفظ صلح وامنیـت جهانی ،همزیستی مسا لمـت آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف همه جانبه همکاری بین‌المللی استوار است .

ماده یک صدو سی‌وسوم:

جمهوری‌افغا نستان منشور سازمان ملل متحد ، اعلا میه جهانی حقوق بشر وسایـــر اصول وموازین قبول شد ه حقوق بین الملل را احترام و رعایت می کند .

ماده یک‌صدو سی‌وچهارم:

جمهوری افغا نستـــــان سیاست عدم انسلاك را بـه حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی دولت تعقیب کرده وبه مثابه یکی از بنیان گذاران جنبش عدم انسلاك در جهت نیـــل به اهداف آن تلا ش می کند.

ماده یک صدو سی‌و پنجم:

جمهوری افغا نستان خوا ـ هان برقراری وتحکیم مناسبا ـ ت دوستانه باهمه کشور ها بخصو ص کشور های‌همجوار

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

په پام کې له نيولو پرته ، دحقوقو د برابرۍ ، خپلواکۍ ، ملي حاکمیت او ز مکنۍ بشپړتيا ته د متقابل درناوي ، ديوبل په کورنيو چارو کې دلاس نه وهلو ، زور ، گواښ او يا قوي ته د لاس نه اچولو ، د لاس وهنې او تيري د ټولو ډولونو دغندلو او دبين المللي حقوقو د منل شويو اصولو او موازينو سره سم دبين المللي ژمنو دربښتيانی ترسره کولو داصولو پربنسټ د دوستانه اړيکو درامينځ ته کولو او ټينگښت غوښتونکی دی .

يوسلو شپږ ديرشمه ماده:

دافغانستا ن جمهوريت **دسولې** ، ملي خپلوا کۍ ، دموکراسۍ ، ټولنيزې تر قي او دبر خليك په ټاکلو کې د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزې ملاتړ کوي ، داستعمار ، نوي استعمار ، صهيونيزم ، راسيزم ، اپارتايد او فاشيزم پر ضد مبارزه کوي .

يوسلواووه ديرشمه ماده :

د افغانستان جمهوريت د پوره بې وسلې کولو ، په

واسلامی بدون نظر داشت نظام سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی آنها ، مبتنی بر اصول تساوی حقوق ، احترام متقابل به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر ، عدم توسل به‌زور ، تهدید و یا قوه، تقبیح همه اشکال مداخله و تجاوز ، اجرای صادقانه تعهدات بین‌المللی مطابق اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل می باشد .

ماده یک صدو سی و ششم:

جمهوری **افغانستان از مبارزه** مردمان وملل **به خاطر صلح** **استقلال‌ملی، دموکراسی، ترقی** اجتماعی وحق ملل در تعیین سرنوشت شان، **پشتیبانی نموده** بر ضد استعمار ، استعمار نو، صهیونیزم ، راسیزم، اپارتاید وفاشیزم مبارزه میکند.

ماده یک صدو سی و هفتم:

جمهوری افغانستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دډله ییزی وژنی دوسلې دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلــــو، دبهرنیو پوځی‌اډوله‌منځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانــــه نظم د ټینګولو په خاطــــر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

دیارلسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغــانستان د جمهوریت اساسی قــانــون تر ټولو لوړ حقوقــی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغــه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغــانستان د جمهوریــــت داساسی قانون او قوانینــــو پر اساس فعالیت‌کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټې او داتباعو قانــونــی حقــوق او ګټــــی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقــــات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسا یر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظا ــمی خارجی، رفع تشنجــات بین المللی واستقرار نظــــم نوین‌وعادلانه اقتصادی‌واطلا ــعاتی بین المللی پشتیبا نی‌می کند.

ماده یك صدو سی‌وهشتم:

در جمهوری افغا نستــــان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم

احکام متفرقه

ماده یك‌صدو سی‌و نهم:

قانون اساسی جمهــوری افغانستان دارای عالی تریــــن اعتبار حقو قی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابــق به آن وضع میگردد.

ماده یك صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس‌قانون اساسی‌وقوانین جمهوری افغا نستان فعالیت کــر ده نظم حقــو قــــــی، منافع جامعه ،حقوق ومنا فــع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولتی، کوپراتیفی، مختلطی او خصوصی موسسی ، سیاسی گوندونه، ټولنیز سازمانونه، دچارو مسوولین اواتباع دافغانستان دجمهوریت د اساسی قانون او قوانینو په رعایت مکلف دی .

یوسلو یوخلویښتمه ماده :

داساسی قانون تعدیل په مستقیمه توګه د لويي جرګی په واسطه کیږی.

همدغه شان د اساسی قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یادملی شورا د غړيو دیوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو په تاییدهم نیول کیږی . په دی حالت کی جمهور رئیس لويه جرګه جوړوی . که چیری لویه جرګه د تعدیل پیشنهاد پهځای وبولی، اساسی قانون تعدیلوی او که نه ، داتعدیل پیشنهاد ردوی .

داضطرار په حالت کی د اساسی قانون تعدیل جواز نه لری .

یوسلو دوه خلویښتمه ماده:

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیا لانو، د ملی شورا د غړیو ، صدر اعظم دصدراعظم د مرستیا لانو،

موسسات دولتی ، کوپراتیفی ، مختلط ، خصوصی ، احزاب سیاسی ، سازمان های اجتماعی ، مسوولین امور واتباع مکلف به رعایت قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان میباشند.

ماده یک صدوچهل ویکم :

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یک ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملی نیز صورت می گیرد .

درین حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را وارد بداند قانون اساسی را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیل را رد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جواز ندارد

ماده یک صدو چهل و دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

دحکومت دغړیو ، قاضی ـ
القضات دستری محکمه دمرـ
ستیالانو او غړیـو، داسا سی
قانون دشورا رئیس مرستیال
اومنشی لوی خارنوال اودلوی
څا رنوال د مرستیا لانودپاره
دقانون سره سم معا ش ټاکل
کیږی.

یو سلو دری څلویښتمه ماده:

که چیری د جگړی ،دجگړی
د خطر ،بحران او یا ورتـــه
حالاتو په علت لههغولاروڅخه
چی داساسی قانون په واسطه
ټاکل شویدی ،دخپلواکی،ملی
حاکمیت اوزمکنی بشپړتیااویا
دکورنی امنیت ساتل نا ممکن
شی، جمهوررئیس کولای شی
چیدملی شورا ددواړومجلسوـ
نودرئیسانو صدراعظم،قاضیـ
القضات او داساسی قانون د
شورا درئیس پهسلا داضطرار
حالت اعلان کړی .

که چیری داضطرار حا لت
له دریو میاشتو څخه زیاتدوام
وکړیدهغه داوږدو لو دپارهد
لویی جرگی موافقه شرطده.

یوسلو څلورڅلویښتمهماده:

داضطرار د حالت په موده
کی جمهور رئیس دغـه واکونه
لری :

جمهور، اعضای شورای ملی
صدر اعظم ، معاونان صدراعظم
اعضایحکومت، قاضیالقضات
معاونان واعضای ستره محکمه
رئیس، معاون ومنشی شورای
قانون اساسی،لوی خارنوال و
معاونان لوی څـارنوال طبـق
قانون معاش تعیین میشود .

ماده یك صدو چهل وسوم:

هرگاه به علت جنگ ، خطر
جنگ ، بحرانویا حالاتمماثلی
که حفظ استقلال، حا کمیتملی
وتمامیت ارضی ، یا امنیتداـ
خلی از مجاریی کهتو سطقانون
اساسی تعیینشده نا ممکـــن
گردد، رئیسجمهور میتواند،
در مشوره با رو سایمجلسین
شورایملی صدراعظمقاضیـ
القضاتورئیس شورای قا نون
اساسی ، حا لت اضطرار را
اعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از
سه ماهبیشتر دوام نماید.برای
تمدید آن موا فقه لویه جرگـه
شرط است.

ماده یكصدو چهلوچهارم:

در مدت حالت اضطـــرار
رئیس جمهور دارای صلاحیت
های ذیل میباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ـ دملی شـورا د واك د دوری اوږدول .
۲ـ دوزیرانو شوراته د ملی شوراد ځینو واکونو ورسپارل.
۳ـ اختصاصی محکمو او وسله وال پوځ محکمو تـه د محکمود ځینو واکونو ورکول.
٤ـ د اساسی قـانـون د (۳۰ ـ ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ـ ٥٠ مادو، د ٥١ مادی د وروستنی فقـری، د ٥٣ او ٦٠ مادو) د اعتبار تعلیق اویاتحدید .
٥ـ دقـانـون سـره سـم دنورو واکونو عملی کول .

یوسلوپنځه‌څلویښتمه ماده:

که چیری هغه بین المللـی تړونونه یا میثـاقونه چـــی دافغانستان جمهوریت هغــه لاسلیك‌کړی اویاورسره یوځای شـــوی وی د افغانستـــان د جمهوریت د قوانینو دحکمونو مغایر وی نوبین المللی تړون او میثـاق تـــه رجحـــــا ن ورکول کیږی .

یوسلو شپږ څلویښتمه ماده:

په‌جمهوررئیس، دجمهوررئیس په‌مرستیالانو، د ملی شور اد دوارو مـــجلسو نو د اداری هیئتونو په غړیو ،صد را عظم د صدراعظم په مرستیا لا نو،

۱ـ تمدید دوره صلاحیـــت شورای ملی
۲ـ تفویض بر خـــــی از صلاحیت های شورای ملی‌به شورای وزیران .
۳ـ اعطای برخی از صلا ـ حیت های محاکم به محاکم اختصا صی ومحاکم قـــوای مسلح .
٤ـ تعلیق ویا تحدیداعتبار مواد (۳۰ـ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ ٥٠ـفقره اخیرماده٥١ماده ٥٣و٦٠) قانون اساسی .
٥ـ تعمیل سایر صلا حیت‌ها طبق قا نون .

ماده یك صدو چهل‌وپنجم:

در صو رتیکه معا هدات یـا میثاقهای بین المللی کـــــه جمهوری افغا نستان آنرا عقد یابه آن الحاق نموده مغا یر احکام قوانین جمهـــوری افغانستان باشدبه‌معاهده‌بین‌ـ المللی ومیثاق رجحـــان داده میشود .

ماده یك‌صدو چهل‌وششم:

بررسی اتهامات وارده‌بررئیس جمهور، معا ونان رئیس‌جمهور اعضای هیئتهای اداری‌مجلسین

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دوزیرانو د شورا په غړیو ، لوی څارنوال ، دلویې څار ـ نوالی په مرستیا لانـــواو د اساسی قانو ن د شورا پـــه رئیس باندی د لګول شو یو تورونو څیړل او دهغــــوی دمحاکمی طرز دڅانګـــــړی قانو ن له مخی تنظیمیږی .

یوسلواووه څلویښتمه ماده:

دافغانستـــا ن په جمهوریت کی هغه اشخاص چی په خپله **او یـــا همسر یې لـــه افغـــان** مور او پلار څخه زیږ یدلـــی نه‌وی ، د جمـــهـــور رئیس د مرستیال ، صدراعـــظم ، د صدراعظم دمرستیال، وزیر، قاضی القضات ، لوی څارنوا ل، د دلـــو ړ رتبـــه افسر او یـــا دیپلو ماتیک کار مند په‌تو ګه نه‌ټاکل کیدلای نه‌شی .

یوسلواته څلویښتمه ماده :

ددغه اساســـی قانـــون په انفاذ سره د افغـــا نستان ددموکراتیك جمهوریت اساسی اصول له اعتباره لویږی .

هغه قوانین او نور تقنینی اسناد چی ددغه اساسی‌قانون دانفاذ له نیټـــی څخـــه **پخـوا** صادر شوی دی ، په دی شرط نافذ ګڼل کیږی چی ددغـــــه

شورای ملی، صدر اعظم، معاـ ونان‌صدراعظم ،**اعضای‌شورای** وزیران ، **قا ضی القضـــات** ، معاونان واعضای‌ستره‌محکمه، **لوی څارنوال ، معا ونان لویه څارنوالی‌ورئیس شورای‌قانون** اساسی‌وطرز **محاکمه آنان‌طبق** قانون خاص تنظیم میگردد .

ماده يك‌صدو چهل‌و هفتم :

در **جمهوری افغا نستا ن** اشخا صی که خود ویا همسرـ **شان از والد ین افغان متولد نگردیده با شند ، به حیــث** معاون رئیس جمهور ، صد ـ راعظم **معاون صدر اعظم وزیر و قـــا ضـــی القضـــا ت** لوی څارنوال، افسر عالیرتبه ویا کـــار منـد دیپلـو مـاـ **تیك تعیین شده نمی توانند.**

ماده يك صدو چهل‌وهشتم:

باانفاذ این قا نون اساسی اصول اساسی جمهوری‌دموـ کراتیك افغا نستان ازاعتبار ساقط میگردد .

قوانین وسایر **اسنـــــاد** تقنینی که قبل از تاریخ‌انفاذ این قانون اساسی صـادر گردیده بشرر طي **نافذ** شمرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اساسی قــانون دحکمونو سره متنا قض نه‌وی .

یو سلو نهه څلویښتمه ماده:

دغه اسا سی قانون دلویی جرگی دتصویب له نیټی څخه نافذ اود جمهور رئیس له‌خوا تو شیح او اعلا میږی .

په دغه‌اساسی قانون کــی تعدیل دلویی جر گی دتصویب له نیټی څخه نا فذ اود جمهور رئیس له‌خوا تو شیـــــح‌او اعلا میږی .

میشود که متنا قض با احکام این قانو ن اساسی نبا شند .

ماده‌یك صدوچهل و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ تصویب لوی ه‌جرگه نافذوتوسط رئیس جمهور توشیح و اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اسا سی از تاریخ تصو یب لو یه جرگه نافذ وتوسط رئیس جمهـــور توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور	۲۰۰ افغانی
خارج کشور	۵۰ دالر امریکایی
محصلین با ارائه تصدیق	۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰۰)ټو که

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library